สิ่งที่หลงเหลือในความทรงจำของข้าพเจ้า

โดย

นายรณชัย กิติศักดิ์สิน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตรกรรม

ภาควิชาจิตรกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา ๒๕๕๔

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

สิ่งที่หลงเหลือในความทรงจำของข้าพเจ้า

โดย
นายรณชัย กิติศักดิ์สิน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตรกรรม
ภาควิชาจิตรกรรม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา ๒๕๕๔
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE REMNANTS OF MY MEMORY

By

Mr. Ronnachai Kitisaksin

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINE ARTS

Department of Painting

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2011

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ สิ่งที่หลงเหลือในความทรงจำของข้าพเจ้า ” เสนอโดย นายรณชัย กิติศักดิ์สิน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม

……..

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ธารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ วังบอน

๒. ศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโฉลก

๓. อาจารย์อำมฤทธิ์ ชูสุวรรณ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาวิน เบียดกลาง)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์รุ่ง ธีระพิจิตร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโฉลก)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ วังบอน)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์อำมฤทธิ์ ชูสุวรรณ)

...../...../.....

๕๑๐๐๑๒๐๘ : สาขาวิชาจิตรกรรม
คำสำคัญ : สิ่งที่หลงเหลือในความทรงจำ

รณชัย กิติศักดิ์สิน : สิ่งที่หลงเหลือในความทรงจำของข้าพเจ้า. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศ.อิทธิพล ตั้งโฉลก, ผศ.ไพโรจน์ วังบอน และ อ.อำมฤทธิ์ ชูสุวรรณ. ๔๓ หน้า.

ข้าพเจ้าต้องการแสดงออกให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งกระตุ้นความทรงจำต่ออิทธิพลของความรู้สึกหลงลืมและจำได้ของตนเอง เมื่อเผชิญหน้ากับอาการเสื่อมถอยของความระบบความจำของสมองที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากโรคลมชัก อันทำให้การย้อนระลึกถึงเหตุการณ์ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก หรือเป็นไปไม่ได้เลยหากปราศจากภาพหรือวัตถุเพื่อกระตุ้นความทรงจำประเภทต่าง ๆ ด้วยเรื่องราวดังกล่าวข้าพเจ้าจึงต้องรับเอาประสบการณ์ชีวิตที่แปลกและแตกต่างจากปกติที่ผ่านมา อันทำให้เห็นคุณค่าของเวลา สิ่งรอบกาย ตลอดจนบุคคลที่ตนเองรักและผูกพันมากขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาควิชาจิตรกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา ๒๕๕๔
ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ๑. ..... ๒. ..... ๓. .....

51001208 : MAJOR : PAINTING
KEY WORD : REMNANTS IN MEMORY
RONNACHAI KITISAKSIN : THE REMNANTS OF MY MEMORY. THESIS ADVISORS : PROF. ITHIPOL THANGCHALOK, ASST. PROF. PAIROJ WANGBON AND AMRIT CHUSUWAN. 43 pp.

The researcher presents an important of remembrance arousing, which has an influence to the memory recollection and oblivion. Suffering from epilepsy syndrome, degrading of memorization has been increased. Without any pictures or objects, which take part as trigger, recalling memory in the past is incapable or struggled. Therefore, experiences and surroundings has been considered differently. Consequently, places, moments, and beloved persons are valued.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

Department of Painting Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011
Student's signature .....
Thesis Advisors' signatures 1. ..... 2. ..... 3. .....

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมกราบขอบพระคุณบิดามารดาผู้ให้โอกาส เวลา และความเอาใจใส่ดูแลเลี้ยงดูบุตรด้วยปรารถนาแห่งความรัก แลถึงคณาจารณ์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในวิชาการหลากหลาย โดยเฉพาะอาจารย์ในภาควิชาจิตรกรรมทุก ๆ ท่าน รวมถึงพี่น้องผองเพื่อนที่คอยช่วยเหลือ ทั้งแรงกายและแรงใจด้วยดีตลอดหลายปีที่ผ่านมา ข้าพเจ้าจะขอระลึกพระคุณทั้งหลายที่กล่าวถึงไว้ในความทรงจำด้วยความซาบซึ้งและเคารพรักตลอดไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญภาพ ..... ซ

บทที่

๑ บทนำ ๑

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ๑

ความสำคัญของปัญหา ๒

สมมติฐานของปัญหา ๓

รูปแบบและการนำเสนอ ๕

เทคนิคและวิธีการ ๕

๒ ที่มาของแนวคิด แรงบันดาลใจ และอิทธิพล ๑๐

แรงบันดาลใจ ๑๓

อิทธิพลจากการจำได้ ๑๔

๓ การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ๑๗

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ ๑๗

แนวความคิดจากอิทธิพลของงานศิลปะ ๑๘

เทคนิควิธีการและรูปแบบการนำเสนอ ๒๒

ผลงานวิทยานิพนธ์ ๒๕

๔ สรุป ๔๑

บรรณานุกรม ๔๒

ประวัติผู้วิจัย ๔๓

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	ตัวอย่างของภาพท้องฟ้าเวลาพลบค่ำ	๕
๒	ตัวอย่างภาพสิ่งของในอดีต	๖
๓	ตัวอย่างภาพสถานที่ในปัจจุบันที่ทำให้นึกถึงภาพในอดีต	๗
๔	ตัวอย่างภาพถ่ายเก่าของตนเองในปี พ.ศ. ๒๕๒๖	๘
๕	ลักษณะเส้นกราฟแสดงคลื่นสมองบนจอคอมพิวเตอร์	๑๑
๖	ภาพผลงาน “Early Sunday Morning” ของ EDWARD HOPPER	๑๙
๗	ภาพผลงาน “Eleven A.M.” ของ EDWARD HOPPER	๒๐
๘	ภาพผลงาน “Hotel Room” ของ EDWARD HOPPER	๒๑
๙	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๑	๒๖
๑๐	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๒	๒๘
๑๑	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๓	๓๐
๑๒	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๔	๓๒
๑๓	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๕	๓๔
๑๔	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๖	๓๕
๑๕	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๗	๓๗
๑๖	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๘	๓๙

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศรีวนลิขสิทธิ์

บทที่ ๑

บทนำ

ข้าพเจ้ามีความเชื่อเสมอมาว่าตัวตนในปัจจุบันเป็นผลผลิตจากอดีต เมื่อใดที่เราย้อนระลึกถึงเหตุการณ์และบรรยากาศในบางช่วงเวลาที่สามารถสร้างความสุขให้กับตัวเองได้นั้นก็ถือว่าเป็นของขวัญชิ้นใหญ่ แต่หากภาพอดีตนั้นสร้างความทุกข์ ความเศร้า หรือความรู้สึกสูญเสีย การยอมรับถึงข้อผิดพลาดที่ตกหล่นในอดีตนั้น บางทีก็อาจจะสามารถทำให้เรามองเห็นอนาคตได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นความทรงจำของแต่ละคนที่อัดแน่นอยู่ในสมองจึงไม่ใช่สิ่งไร้ค่าที่จะปล่อยให้สูญสลายไปตามกาลเวลาเท่านั้น

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความทรงจำของมนุษย์เป็นสิ่งที่ฝังรากลึกอยู่ในสมองอย่างน่าประหลาดและเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างยิ่ง เพราะสมองของเราคงจะไม่มีประโยชน์หากเราจะลืมทุกสิ่งทุกอย่างไปในทันทีที่มองเห็นทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้เรียนรู้หรือทำความเข้าใจใด ๆ กับสิ่งนั้น ๆ เมื่อเราลืมตาระบบการทำงานของสมองจะเริ่มทำการจดจำในทันทีเริ่มตั้งแต่การมองเห็นในครั้งแรก ซึ่งภาพที่เรามองเห็นนั้นจะถูกเก็บไว้ในสมองเป็นระยะเวลาเพียงชั่วครู่ และจะถูกถ่ายทอดออกไปสู่ระบบความจำในลำดับต่อไปเป็นระบบ เพื่อสมองจะทำการคัดกรองความทรงจำที่ไม่สำคัญและคัดแยกความทรงจำที่สำคัญไว้ จนเมื่อถึงระบบสุดท้ายแล้ว ภาพความทรงจำนั้น ๆ จะฝังอยู่ในสมองอย่างค่อนข้างถาวรตลอดชีวิตของเรา

ความจำเป็นระบบที่ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาและสมองเราก็คล้ายกับเครื่องคอมพิวเตอร์ คือเริ่มจากการจดจำและเก็บข้อมูลไว้ในระบบ และเราสามารถเก็บข้อมูลไว้ได้มากมายจนนับไม่ถ้วน แต่เพื่อความง่ายของสมองในการดึงข้อมูลมาใช้จึงแยกข้อมูลไว้เป็น ๓ ระบบใหญ่ ๆ คือ

๑. ความจำจากการรับสัมผัส (Sensory Memory) ความจำชนิดนี้กินเวลาสั้นมาก และข้อมูลที่ได้รับจะตรงตามที่สัมผัสทุกอย่าง เช่น ภาพติดตาซึ่งจำได้กินเวลาน้อยกว่าครึ่งวินาที หรือเสียงก้องในหูซึ่งใช้จำได้เวลาน้อยกว่าสองวินาที จากนั้นข้อมูลบางอย่างที่น่าสนใจจะถูกส่งต่อไปยังความจำระยะสั้น[๑]

---

[๑] ชัยพร วิชาวุธ, <u>ความจำมนุษย์</u> (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕), ๒๗๘.

๒. ความจำระยะสั้น (Short Term Memory) สิ่งที่น่าสนใจเฉพาะอย่างจากข้อมูลในชุดที่แล้วจะถูกส่งมาที่ความจำระยะสั้นชนิดนี้ ซึ่งจะเก็บข้อมูลในลักษณะจิตภาพ แต่บางครั้งก็จะเก็บข้อมูลในลักษณะของเสียง ความจำชนิดนี้จะคงอยู่ได้ไม่นานถ้าไม่มีการทบทวน ซึ่งข้อมูลใหม่ ๆ จะเข้ามาแทนที่ข้อมูลเก่าได้

๓. ความจำระยะยาว (Long Term Memory) ข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลชุดที่แล้วจะถูกโยกย้ายมาสู่ความจำระยะยาว เมื่อเทียบกับความจำในชุดที่แล้ว ความจำระยะยาวทำหน้าที่เหมือนคลังข้อมูลถาวรที่เก็บความจำทุกอย่างของเราเอาไว้ ความจำชนิดนี้อาจจะคงอยู่ตลอดไป และมีความสามารถในการจำที่ไม่จำกัด

ความสำคัญของปัญหา

เมื่อพูดถึงอดีตมนุษย์ทุกคนคนอาจจะจดจำได้ดีแย่แตกต่างกันไป บางคนเพียงแค่บอกวันเวลาก็สามารถนึกถึงรายละเอียดและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในวันนั้นได้ ต่างกับบางคนที่แม้จะบอกวันเวลา บอกสถานที่ บอกรายละเอียดของเรื่องราวในขณะนั้นแล้วก็ยังไม่สามารถนึกถึงเหตุการณ์นั้น ๆ ได้อยู่ดี สำหรับคนที่ความจำแย่ บางครั้งการมองเห็นสิ่งของบางสิ่งในปัจจุบันก็อาจช่วยทำให้เรานึกถึงอดีตได้ เช่น เมื่อข้าพเจ้านึกถึงใบหน้าคุณปู่ไม่ออก บางทีการกลับไปที่บ้านของคุณปู่หรือการมองเห็นเก้าอี้ตัวที่คุณปู่นั่งเป็นประจำก็อาจจะช่วยทำให้ความทรงจำต่อคุณปู่ของข้าพเจ้าดีขึ้นได้ หรือบางทีแม้ข้าพเจ้าจะไม่ได้เจตนานึกถึงแต่บังเอิญไปเจอกับของเล่นในวัยเด็กของข้าพจ้าเข้า ของเล่นชิ้นนั้นอาจจะช่วยข้าพเจ้าให้มองเห็นความทรงจำเกี่ยวกับใบหน้าของเพื่อน ๆ ในวัยเด็กและกิจกรรมต่าง ๆ ในวัยเด็กของข้าพเจ้าก็เป็นได้

เมื่ออายุได้ประมาณ ๒๕ ปี ข้าพเจ้าเกิดโรคประจำตัวที่เกี่ยวข้องกับระบบสมองบางส่วน จนทำให้เกิดอาการของโรคลมชักอย่างรุนแรงติดต่อกันหลายปี เมื่อต้องกินยาติดต่อกันเป็นเวลานานผลที่ตามมาทำให้ต้องประหลาดใจอย่างยิ่ง เมื่อข้าพเจ้าเริ่มจดจำอดีตในบางช่วงเวลาไม่ได้หรือหากจำได้ก็เลือนลางเต็มที อดีตและความทรงจำต่าง ๆ ในชีวิตเริ่มค่อย ๆ หายไป เริ่มต้นจาก ความทรงจำระยะยาว (Long Term Memory) ในช่วงแรก ต่อมาภาวะการลืมนั้นเริ่มที่จะกระชั้นเข้ามาสู่ ความจำระยะสั้น (Short Term Memory) มากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งแพทย์ประจำตัวก็กล่าวถึงผู้ป่วยคนอื่นที่มีอาการคล้ายคลึงกันซึ่งอาจจะเป็นผลจากโรคลมชักบวกรวมกับผลกระทบจากปริมาณยาจำนวนมากที่เข้าไปควบคุมระบบประสาทของสมอง โดยเฉพาะถ้าเป็นโรคลมชักแบบดื้อยาที่ต้องใช้ปริมาณยามากกว่าคนปกติแบบข้าพเจ้า ผลที่ได้รับก็อาจจะมากตามไปด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศาลายา

โดยส่วนตัวแล้วสิ่งที่จะช่วยให้ข้าพเจ้าเก็บกู้ความทรงจำเหล่านั้นกลับมาได้ก็คือการมองเห็น “สิ่งกระตุ้น” หรือ “สิ่งเร้า” บางอย่าง เช่น บรรยากาศในบางช่วงเวลาของวัน โดยเฉพาะแสงสีของท้องฟ้าตอนเย็นหรือพลบค่ำ การมองเห็นวัตถุสิ่งของที่มีความเกี่ยวข้องกับอดีต การเฝ้าดูและได้สนทนากับบุคคลบางคน หรืออาจจะด้วยหลาย ๆ ปัจจัยบวกรวมเข้าด้วยกัน บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าหยิบรูปเก่า ๆ สมัยก่อนมานั่งดูและพยายามหารายละเอียดต่าง ๆ ในภาพเพื่อรื้อฟื้น ปะติดปะต่อเศษเล็กเศษน้อยจากความทรงจำส่วนต่าง ๆ มารวมด้วยกันไว้ แต่ว่าภาพที่ปรากฏขึ้นมานั้นจะเป็นเหมือนแสงแฟลชที่วูบวาบเข้ามาในหัวสมองแล้วก็หายไปอย่างรวดเร็ว ทีละภาพ ทีละภาพ ทีละเฟรม ทีละเฟรม กระโดดไปมาในอดีตช่วงต่าง ๆ โดยไม่ต่อเนื่องกัน บางภาพอาจจะค้างอยู่ภายในสมองนานหน่อยแต่บางภาพก็ผ่านเข้ามาเพียงแค่วูบเดียวเท่านั้น คล้ายกับการนั่งมองฟิมล์ภาพยนต์ที่ฉายผิดม้วน ภาพของอดีตช่วงต่าง ๆ จะซ้อนทับกันไปมาโดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาก่อนหลัง ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นเกือบทุกครั้งที่ข้าพเจ้าพยายามเพ่งเล็งไปที่อดีตลึก ๆ ในช่วงเวลาหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงหลังจากที่ได้เจอกับสิ่งเร้าความรู้สึกบางอย่างไปแล้ว

จนเมื่อข้าพเจ้าเริ่มที่จะรวบรวมภาพเหล่านั้นขึ้นมาได้ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้รับในแต่ละครั้งก็จะแตกต่างกัน บางครั้งความรู้สึกนั้นดูเหมือนจะถูกถ่ายทอดออกมาด้วยอารมณ์ที่คล้ายคลึงกับอดีตของช่วงเวลานั้นจนดูเหมือนว่าสิ่งเหล่านั้นเพิ่งจะผ่านมาไม่นาน แม้ว่าบางประสบการณ์จะผ่านมาหลายปีแล้วก็ตาม แต่ทว่าการระลึกถึงอดีตในบางครั้งนั้นอารมณ์ความรู้สึกที่ได้รับกลับถูกปะปนไปด้วยความลังเลในจิตใจอย่างน่าประหลาดถึงรายละเอียดของเรื่องราวที่สับสน และบางครั้งบรรยากาศของความทรงจำก็เจือไปด้วยความฝันที่ถูกดึงเข้าไปรวมกับความจริงในอดีต จนบางครั้งก็ทำให้ยากที่จะแยกแยะความเป็นจริงออกจากความฝันได้ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างดูจะคล้ายคลึงกันจนเหมือนจะเป็นเหตุการณ์เดียวกันอย่างน่าตกใจ

สมมติฐานของปัญหา

“สิ่งเร้า” หรือ “สิ่งกระตุ้น” ที่ทำให้จำได้ในแต่ละคนมีความแตกต่างกันไปตามสภาวะแวดล้อมในการใช้ชีวิต สิ่งเร้าบางสิ่งอาจมีผลกระทบต่อจิตใจของคน ๆ หนึ่งอย่างมากมาย แต่ในขณะเดียวกันกับอีกคนหนึ่งอาจจะมองเห็นสิ่งเร้าสิ่งเดียวกันนั้นเป็นเพียงสิ่งปกติสามัญเท่านั้น การทำความเข้าใจกับ “สิ่งเร้า” หรือ “สิ่งกระตุ้น” คือ การมองให้เห็นสิ่งสำคัญในอดีตที่ยังพอหลงเหลืออยู่ในสมองของแต่ละคน และสิ่งสำคัญนั้นยังต้องพอมีพลังที่จะขับเคลื่อนสมองให้สามารถนึกถึงสิ่งสำคัญในอดีตสิ่งอื่น ๆ ต่อไปได้อีกด้วย การโยงสิ่งหนึ่งไปหาอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้นึกถึงอดีตได้นั้น แม้จะดูเป็นเรื่องยุ่งยากในการปฏิบัติสำหรับคนที่ระบบสมองมีปัญหากับความจำ

แต่เมื่อได้ทำจริงแล้วกลไกของสมองจะเคลื่อนตัวอย่างรวดเร็วจนทำให้สามารถจดจำเรื่องราวที่ผ่านมาได้ในที่สุด

สำหรับข้าพเจ้าแล้ว “สิ่งเร้า” ที่มีผลกับระบบความทรงจำของตัวเอง เช่น

๑. สิ่งเร้าที่เกิดจากมองเห็นแสงสีในท้องฟ้าเวลาเย็นหรือพลบค่ำ บ่อยครั้งที่สิ่งกระตุ้นสิ่งนี้นำพาข้าพเจ้าไปสู่ความจำในอดีตเรื่องราวอื่น ๆ อาจจะด้วยการเคลื่อนตัวของโทนแสงสีน้ำเงินที่ค่อย ๆ เลื่อนลงมาเป็นโทนสีเหลือง สีส้มและโทนสีแดงสดของขอบฟ้าก่อนพระอาทิตย์จะตกนั้นมีผลกระทบโดยตรงต่อสมอง ซึ่งก็เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปและมีผลสรุปทางวิทยาศาสตร์ว่าเมื่อนัยน์ตารับแสงสีที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้เกิดการกระตุ้นปฏิกิริยาในสมองฉับพลันซึ่งการกระตุ้นนี้อาจช่วยทำให้ระบบการทำงานของสมองส่วนต่าง ๆ ทำงานได้ดีขึ้น โดยในทางวิทยาศาสตร์แล้วพบว่า

๑.๑ โทนสีน้ำเงิน เป็นโทนสีที่สร้างความสุขุม เยือกเย็น หนักแน่น และละเอียดรอบคอบ พลังของสีน้ำเงินทำให้ระบบหายใจเกิดความสุขุมและแข็งแรงขึ้น อีกทั้งเป็นสีที่ใช้ในการสร้างแรงบันดาลใจและการแสดงออกทางศิลปะได้ดี[๒]

๑.๒ โทนสีส้ม เป็นโทนสีแห่งความสร้างสรรค์ อบอุ่น สดใส มีสติปัญญา ความทะเยอทะยานที่เต็มเปี่ยมไปด้วยพลังและขณะเดียวกันก็มีความระมัดระวังไปในตัว

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

๑.๓ โทนสีแดง เป็นโทนสีที่กระตุ้นระบบประสาทของเราได้รุนแรงที่สุด ให้ความรู้สึกเร้าใจ ตื่นเต้น ท้าทาย ตื่นตัว พลังของสีแดงกระตุ้นชีวิตให้มีความเข้มแข็ง กระตือรือร้นและมีชีวิตชีวา สีแดงมีอิทธิพลต่อการสร้างเม็ดเลือดแดง เพิ่มอุณหภูมิในร่างกายและเพิ่มพลังในการไหลเวียนของเลือด

ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงขั้นตอนของผลกระทบของโทนสีต่าง ๆ บวกรวมกับการเคลื่อนที่ของเมฆในท้องฟ้าขณะนั้นและลำดับเวลาที่ค่อย ๆ ผ่านไปอย่างช้า ๆ ทำให้ข้าพเจ้าเชื่อว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมาอาจจะมีความสามารถที่จะช่วยสร้างสิ่งกระตุ้นบางอย่างเกี่ยวกับความทรงจำของข้าพเจ้าในสมองได้

---

[๒] บรรจบ กำจัด, “Color Therapy ศาสตร์แห่งสีเพื่อการบำบัดโรค,” ชีวจิต, ๕ (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕): ๕๘-๖๒.

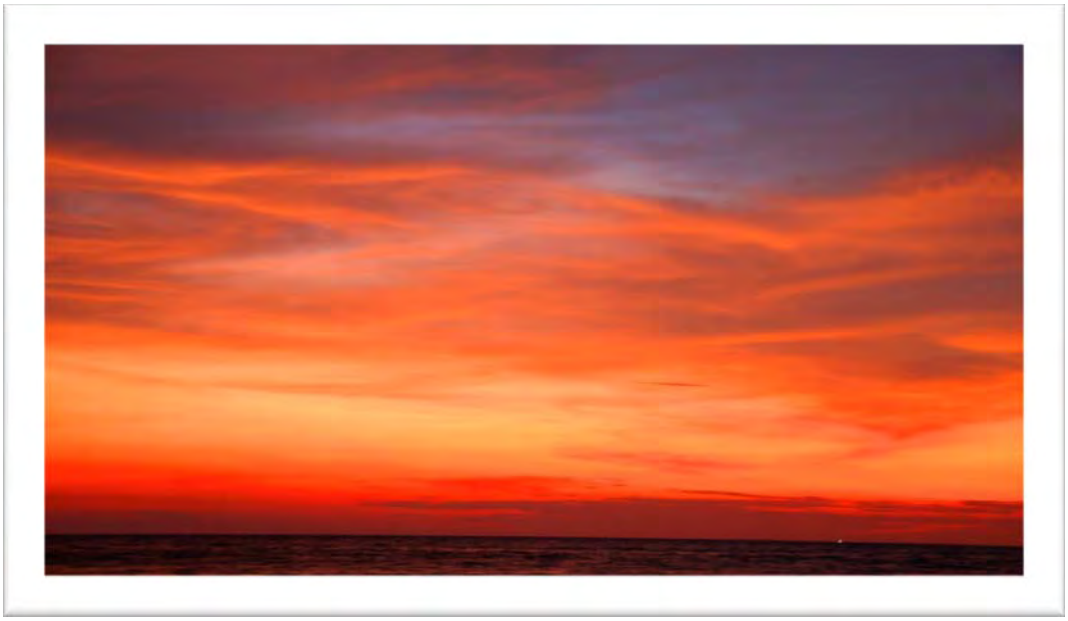

ภาพที่ ๑ ตัวอย่างของภาพท้องฟ้าเวลาพลบค่ำ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

๒. สิ่งเร้าที่เกิดจากการมองเห็นวัตถุสิ่งของในอดีต มนุษย์เราที่เติบโตมาตั้งแต่เด็กจะต้องผ่านการเรียนรู้และประสบการณ์ในชีวิตด้วยกันทั้งสิ้น เมื่อกวาดสายตามองไปรอบตัวเราจะพบกับสิ่งของมากมายกระจัดกระจายอยู่ บางอย่างเรารู้จักและเคยใช้มัน แต่บางอย่างก็เพียงเคยเห็นเท่านั้น สิ่งของในโลกที่มนุษย์ทำขึ้นมีลักษณะแตกต่างกันทั้งรูปทรง ขนาด และวิธีการใช้ตามแต่ลักษณะของสิ่งนั้นจะเอื้ออำนวยประโยชน์แม้ว่าบางอย่างจะทำขึ้นมาเพียงแค่ประดับตกแต่งเท่านั้น สิ่งของที่เคยผ่านตามาแล้วในอดีตจึงเป็นเครื่องจุดระเบิดทางความทรงจำสำหรับข้าพเจ้าได้เป็นอย่างดี สิ่งของบางอย่างข้าพเจ้าเคยกอดมันไว้ไม่ยอมปล่อยเป็นเวลาหลายปีแม้ว่าจะถูกแย่งชิงจากผู้อื่นก็ตามแต่บางอย่างก็เพียงเคยผ่านมือผ่านเท้าไปเท่านั้น สิ่งของบางอย่างต้องเล่นต้องใช้ร่วมกับเพื่อนและผู้อื่นซึ่งสิ่งของจำพวกนี้จะนำไปสู่หน้าตาและลักษณะท่าทางของบุคคลต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าเคยมีปฏิสัมพันธ์ด้วย รวมทั้งเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมาร่วมกับบุคคลและสิ่งของเหล่านั้นต่อไป ตัวอย่างภาพวัตถุสิ่งของในอดีต

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๒ ตัวอย่างภาพสิ่งของในอดีต

๓. สิ่งเร้าที่เกิดจากการมองเห็นบุคคลและสถานที่ที่เคยมีความเกี่ยวข้องกับตนเองในอดีต ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๔) ผู้คนบนโลกนี้มีจำนวนประมาณ ๗,๐๐๐ ล้านคน หากเราเป็นบุคคลที่ไม่เคยได้รู้จักชาวต่างชาติและจะนับเอาแต่ประชากรในประเทศของเราก็มีมากกว่า ๖๓ ล้านคนแล้ว ดังนั้นตั้งแต่เกิดจนโตขึ้นมาจึงมีผู้คนผ่านเข้ามาในระบบสายตาของเรามากมาย จนเราไม่อาจคาดคะเนจำนวนได้ แต่จะมีบุคคลอยู่เพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่สมองของเราบันทึกความทรงจำเกี่ยวกับพวกเขาเหล่านั้นเอาไว้ เมื่อเรานึกถึงบุคคลเหล่านี้ภาพที่ปรากฏขึ้นมักจะไม่ใช่แค่เพียงใบหน้าลอย ๆ เท่านั้น แต่มักจะนึกได้พร้อม ๆ กับสถานที่และบรรยากาศที่เราพบเจอพวกเขาเหล่านั้นเสมอ สำหรับข้าพเจ้าแล้วเมื่อพบเจอกับบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องด้วยกับตนเองในอดีต ภาพที่จะพอนึกขึ้น ได้มักจะเป็นประสบการณ์ครั้งแรกกับพวกเขาเหล่านั้นและเป็นกิริยาท่าทางเสมอ ๆ ที่เด่นชัดในความทรงจำที่สุด ส่วนหน้าตาและส่วนประกอบทางกายภาพต่าง ๆ จะค่อย ๆ

ตามออกมาพร้อม ๆ กับสิ่งแวดล้อมและสถานที่รอบ ๆ ตัวของเขาเหล่านั้นซึ่งบางทีการนึกถึงความทรงจำเหล่านั้นได้จะรู้สึกจนถึงลักษณะของพื้นผิวที่เหยียบอยู่ในอดีตตอนนั้นเลยทีเดียว จึงนับได้ว่าสำหรับข้าพเจ้าแล้ว ใบหน้าบุคคลและสถานที่เป็นส่วนช่วยกระตุ้นสำหรับสมองที่ดีอีกส่วนหนึ่งเช่นกัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๓ ตัวอย่างภาพสถานที่ในปัจจุบันที่ทำให้นึกถึงภาพในอดีต

๔. สิ่งเร้าที่เกิดจากการมองเห็นภาพถ่าย ต้องยอมรับอย่างหนึ่งว่ากล้องถ่ายรูปและภาพถ่ายเป็นสิ่งช่วยบันทึกภาพของเหตุการณ์ในอดีตที่สำคัญ ๆ เอาไว้ให้เอาเรา ส่วนการถ่ายภาพก็เหมือนการถ่ายทอดความเป็นจริงที่แต่ละคนได้พบเห็น นอกจากนี้ ภาพถ่ายยังเป็นการสะสมความทรงจำต่อเรื่องราวที่แต่ละคนได้ประสบอย่างใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุดอีกด้วย เนื่องจากการถ่ายภาพเป็นการลอกเลียนความเป็นจริงที่เป็นธรรมชาติที่สุดอย่างหนึ่งที่มนุษย์จะสามารถคิดค้นขึ้นมาได้ ซึ่งภาพถ่ายมักจะนำเอาภาพของบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ และช่วงเวลามาพร้อม ๆ กัน ด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ ของภาพถ่ายเหล่านี้จึงทำให้คำว่า “ภาพถ่ายหนึ่งภาพแทนคำพูดได้เป็นพันคำ” นั้น ไม่ได้ห่างไกลจากความเป็นจริงเลยทีเดียว สังเกตุง่าย ๆ ว่าทุกครั้งที่เราขยับข้าวของภายในบ้าน ย้ายโน่น ย้ายนี่ ทำให้พบเห็นภาพถ่ายเก่า ๆ ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่มีใครที่จะไม่หยุดดูเพื่อพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ในภาพแล้วย้อนนึกถึงช่วงเวลาเหล่านั้น และบางครั้งเวลาที่เราหยุดยืนดูภาพถ่ายเก่า ๆ เหล่านี้อาจทำให้หลงเข้าไปในอดีตเป็นเวลานานจนลืมตัวเลยทีเดียว และสำหรับหรับข้าพเจ้าภาพถ่ายเก่า ๆ เหล่านี้ จึงเป็นเหมือนสิ่งเร้าและเครื่องเตือนสติที่ดีอย่างหนึ่งหลังจากที่เริ่มมีปัญหากับการจดจำอีกด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๔ ตัวอย่างภาพถ่ายเก่าของตนเองในปี พ.ศ. ๒๕๒๖

รูปแบบและการนำเสนอ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นงานเขียนสีน้ำมันลงบนผืนผ้าใบสองมิติแบบเหมือนจริง ซึ่งผลงานโดยรวมมีเนื้อหาเรื่องราวถึงภาพความทรงจำในอดีตของข้าพเจ้าที่นึกได้ผ่านการมองเห็นสิ่งเร้าความรู้สึกต่าง ๆ โครงสร้างรวมในภาพส่วนใหญ่จะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน โดยพื้นที่ส่วนครึ่งหนึ่งของภาพด้านบนมักจะแสดงภาพสีสันของท้องฟ้าในเวลาเย็นหรือพลบค่ำ ส่วนพื้นที่อีกครึ่งหนึ่งของภาพด้านล่างมักจะแสดงภาพความทรงจำของข้าพเจ้าที่รู้สึกผ่านสีสันในท้องฟ้าขณะเวลานั้น ๆ

เทคนิคและวิธีการ

วิธีการสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้ประกอบไปด้วยเทคนิคการสร้างพื้นผิวลงบนผ้าใบด้วยกาวรองพื้น การปะติดเศษกระดาษลงบนผืนผ้าใบ การใช้หมึกพิมพ์รวมถึงลูกกลิ้งเพื่อสร้างร่องรอยลงบนผืนผ้าใบ และการเขียนสีน้ำมันลงบนผ้าใบด้วยภู่กันขนาดต่าง ๆ กัน รวมทั้งการเขียนรูปทรงทีละขั้นตอนแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด และสร้างภาพด้วยการเขียนรูปทรงทับกันทีละชั้นทีละชั้น จนกว่าจะเสร็จสิ้นผลงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ ๒

ที่มาของแนวคิด แรงบันดาลใจ และอิทธิพล

ในช่วงแรกเมื่อข้าพเจ้าเริ่มมีอาการของโรคให้เห็นอย่างชัดเจนและแพทย์ระบุออกมาได้ว่าข้าพเจ้ามีความผิดปกติจากโรคทางระบบสมองนั้น ข้าพเจ้ามีความรู้สึกตกใจจนตั้งสติไม่ถูก เป็นความเศร้าเสียใจและผิดหวังกับโชคชะตาของตัวเอง โดยโอกาสที่คนปกติจะเป็นโรคลมชักในช่วงอายุ ๓๐ ปีนั้นมีน้อยถึงน้อยมากโดยถ้าจะเทียบอัตราส่วนของคนที่เป็นโรคลมชักก็จะพบเพียงแค่ ๑% ของจำนวนประชากรในประเทศเท่านั้น และกรณีของข้าพจ้าที่เป็นโรคลมชักในวัยที่น่าจะแข็งแรงที่สุดช่วงหนึ่งของชีวิตนั้นมีน้อยกว่า ๑% มากนัก โดยกลุ่มอาการของโรคลมชักที่ข้าพเจ้าเป็นเรียกว่า โรคลมชักแบบชักเฉพาะส่วน คือมีอาการชักเกร็งที่อวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย (ในกรณีของข้าพเจ้าคือที่ขาด้านขวา) เมื่อข้าพเจ้าเป็น บางครั้งอาจจะมีอาการไม่รู้ตัวหมดสติ มึนงง สับสน อ่อนเพลีย และอาจทำอะไรที่ตัวเองจำไม่ได้เมื่อรู้สึกตัวร่วมกับอาการชักเกร็งด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

กลุ่มอาการของโรคในร่างกายของข้าพเจ้านี้กว่าที่จะหาความแน่ชัดได้นั้นต้องเปลี่ยนโรงพยาบาลถึง ๓ แห่ง และนายแพทย์อีก ๔ นาย เนื่องจากโรคลมชักไม่สามารถวินิจฉัยให้เฉพาะเจาะจงได้ด้วยตาเปล่า และโรคจะไม่แสดงออกอาการให้เห็นตลอดทุกเวลา ผู้ป่วยโรคนี้จะแสดงอาการก็ต่อเมื่อสมองเริ่มทำงานผิดปกติเท่านั้น จนเมื่อถึงมือแพทย์คนที่ ๔ อาการโรคในตัวข้าพเจ้าก็เป็นอย่างหนักและต่อเนื่องแล้ว แพทย์จึงให้ข้าพเจ้าทำการตรวจวินิจฉัยโรคทางสมองด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า MRI (Magnatic Resonance Imaging) และทำการตรวจคลื่นสมอง หรือ EEG (Electroencephalography) ผลการตรวจวินิจฉัยโรคทางสมอง (MRI) แพทย์ชี้ให้ข้าพเจ้าเห็นในแผ่นสแกนภาพตัดของสมองข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้ามีแผลเป็นเล็ก ๆ ในภาพตัดของสมองส่วนหน้าค่อนมาทางด้านซ้ายทำให้เซลล์สมองบางส่วนปล่อยกระแสไฟฟ้าผิดปกติไปที่ส่วนนั้น (ซึ่งโดยปกติแล้วในสมองของคนเราจะมีกระแสไฟฟ้าอ่อน ๆ ไหลไปมาระหว่างเซลล์ทั่วทั้งสมองทำให้เราคิด เราพูด เราขยับแขนขาและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้) การมีแผลเป็นหรือเนื้องอกที่บางส่วนของเนื้อสมองก็เหมือนการทำให้มีกระแสไฟฟ้าลัดวงจรอยู่ตรงที่นั้นที่เดียวเป็นครั้งคราวซึ่งในกรณีของข้าพเจ้าเป็นสมองส่วนที่ควบคุมเท้าด้านขวา ส่วนในการตรวจคลื่นสมอง (EEG) นั้นข้าพเจ้า

จะต้องใช้เครื่องตรวจเล็ก ๆ ติดเป็นจุด ๆ ทั่วบริเวณศีรษะและต้องนอนอยู่ที่โรงพยาบาลให้เครื่องบันทึกคลื่นสมองทำงาน ข้าพเจ้าสังเกตเห็นในจอคอมพิวเตอร์มีเส้นกราฟวิ่งเป็นบรรทัดอยู่ประมาณ ๒๐-๓๐ เส้น

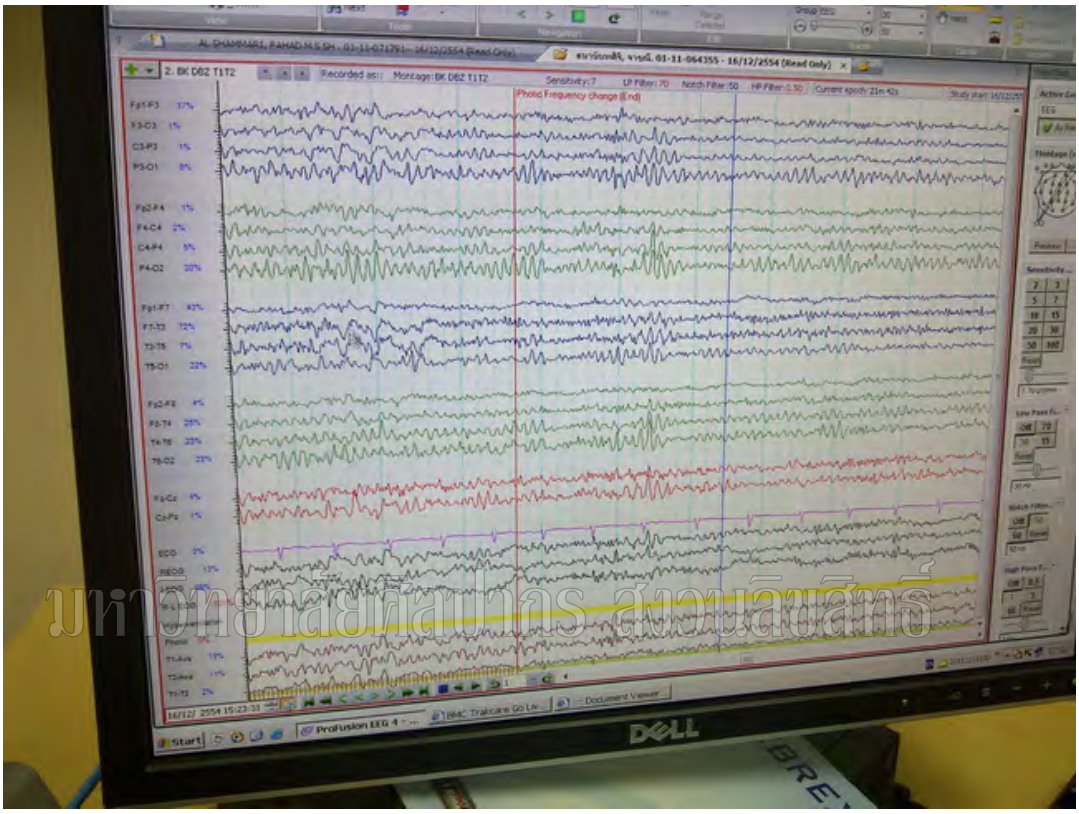

ภาพที่ ๕ ลักษณะเส้นกราฟแสดงคลื่นสมองบนจอคอมพิวเตอร์

เส้นเหล่านี้กระดิกขึ้นลงอยู่ตลอดเวลาคล้ายกับเส้นจากเครื่องวัดการสั่นสะเทือนของเปลือกโลกเวลาที่นักธรณีวิทยาวัดแผ่นดินไหว รวมทั้งแพทย์มีการตั้งกล้องบันทึกภาพและเสียงของข้าพเจ้าขณะนอนอยู่ด้วย ระยะเวลานอนที่โรงพยาบาลไม่เท่ากันในแต่ละคน คือจะกลับบ้านได้ก็ต่อเมื่อผู้ป่วยเกิดอาการชักให้เห็นและมีความเปลี่ยนแปลงคลื่นสมองให้เครื่องจับความเคลื่อนไหวของกราฟให้เห็นได้เท่านั้น ผู้ป่วยบางคนต้องนอนอยู่เป็นอาทิตย์ก็มี โชคดีในความเจ็บป่วยของข้าพเจ้าอย่างหนึ่งคือในคืนที่สองเวลาใกล้เช้า ข้าพเจ้าเกิดอาการของโรคลมชักให้เห็นชัดเจนในขณะที่ข้าพเจ้าหลับอยู่ มีทั้งภาพ เสียง และคลื่นสมองที่ถูกบันทึกไว้ เส้นกราฟของคลื่นสมองดีดขึ้นลงอย่างรุนแรง อาการของโรคเป็นหนักกว่าทุก ๆ ครั้งจนข้าพเจ้าหมดแรงและปวดกล้ามเนื้อทั้งตัว

ในวันรุ่งขึ้นจนต้องนั่งรถเข็นผู้ป่วยตลอด เพราะคืนนั้นข้าพเจ้าไม่ได้เกร็งเฉพาะขาด้านขวาเพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่เป็นการชักแบบเกร็งชักทั้งตัวทั้งที่หมดสติอยู่ สาเหตุหนึ่งที่เป็นเช่นนั้นคือแพทย์บังคับให้ข้าพเจ้าหยุดยา ๓-๔ เม็ดที่รับประทานอยู่เป็นประจำในตอนเช้าของวันที่จะเข้าไปทำการตรวจคลื่นสมองนั่นเอง เนื่องจากแพทย์ต้องการเห็นอาการของข้าพเจ้าเมื่อไม่ได้รับประทานยากันชัก และผลของมันก็หนักเกินความคาดคิดของทั้งแพทย์และข้าพเจ้า

เมื่อทั้งระดับอาจารย์แพทย์และแพทย์ประจำตัวประชุมเรื่องอาการโรคของข้าพเจ้าแล้วก็ระบุออกมาถึงชนิดของโรคและจำนวนยาที่ต้องรับประทาน ปริมาณยานั้นมากถึงวันละ ๑๖ เม็ด มีตั้งแต่เช้าจนถึงก่อนนอนและจะขาดไม่ได้ เรียกได้ว่ากระเป๋ายาแทบจะเป็นอวัยวะอีกชิ้นหนึ่งในร่างกายของข้าพเจ้าเลยทีเดียว ช่วงแรกในการรับประทานยากันชักอย่างจริงจังข้าพเจ้าไม่สามารถทำสิ่งใดได้เลยเพราะมีอาการเหมือนคนเมาสุราอยู่ตลอดเวลา ยากันชักออกอาการกับระบบประสาทในสมองอย่างหนัก (ยากันชักบางชนิดจะออกฤทธิ์ยับยั้งการทำหน้าที่ของเซลล์ประสาทต่าง ๆ ทำให้มีผลลดอาการวิตกกังวล ทำให้ง่วงหลับ ต้านอาการชัก คลายกล้ามเนื้อ และอาจเกิดภาวะสูญเสียความทรงจำ บางชนิดอาจทำหงุดหงิดและทำให้ภาวะทางอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย) บ่อยครั้งข้าพเจ้าจะรู้สึกเบลอ มึน และคล้ายร่างกายเบา ๆ เหมือนเดินอยู่เหนือพื้นดิน ร่างกายต้องการเพียงแค่การนอนหลับอย่างเดียวเท่านั้น ในสมองก็ไม่มีความคิดอะไรที่เป็นชิ้นเป็นอันเหลืออยู่ กว่าที่ร่างกายจะปรับตัวเพื่อให้เข้ากับปริมาณยาที่ออกฤทธิ์กับระบบประสาทมากขนาดนี้ได้นั้นก็ต้องใช้ระยะเวลานานหลายเดือนอยู่พอสมควร ยากันชักนี้ใช่ว่าคิดจะเลิกรับประทานแล้วจะหยุดไปเฉย ๆ นั้นก็ไม่ได้ การหยุดยาชนิดนี้จะต้องค่อย ๆ ลดระดับปริมาณจำนวนยาลงเดือนละนิดเดือนละนิด และสำหรับข้าพเจ้าแล้วหากไม่รับประทานยาอาการของโรคก็พร้อมจะกลับมาได้ตลอดเวลา การปฏิบัติได้เพียงทำใจยอมรับและพยายามอยู่กับมันโดยผ่านพ้นช่วงแรกไปให้ได้เท่านั้น

หลังจากเวลาผ่านพ้นไปประมาณ ๕-๖ เดือน อาการเมายาและความรู้สึกมึน เบลอจากฤทธิ์ยาของข้าพเจ้าก็เริ่มดีขึ้น การเกร็งชักเฉพาะส่วนเริ่มน้อยลงแต่ก็ยังเป็นอยู่ สิ่งที่เข้ามาแทนที่คือความรู้สึกแปลก ๆ อีกอย่างหนึ่งคือความรู้สึกที่ตนเองจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ค่อยได้ หลายครั้งที่ผู้คนรอบตัวพูดถึงเรื่องราวที่ผ่านมานานแล้วแต่ข้าพเจ้านึกเท่าไหร่ก็นึกไม่ออก ไม่ว่าพวกเขาเหล่านั้นจะพยายามจะกล่าวถึงเหตุการณ์อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในวันเดียวกันนั้นเพื่อช่วยข้าพเจ้านึกเท่าใดก็ดูจะไร้ผล แม้ว่าช่วงแรก ๆ อาการลืมอดีตดูจะไม่ส่งผลร้ายมากนัก แต่เมื่อเวลาผ่านไปอาการนี้ก็ดูเหมือนจะเป็นโรคร้ายอีกโรคหนึ่งที่ตามคุกคามเข้ามาในชีวิตของข้าพเจ้าและเริ่มลุกลามกับความทรงจำใกล้ตัวที่เพิ่งจะผ่านมาในเวลาไม่นานนักด้วย จากความทรงจำหนึ่งต่อเนื่องไปยังอีกความทรงจำหนึ่งจนดูเหมือนจะไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นเมื่อใดที่ข้าพเจ้านึกเรื่องใดออกหรือ

สามารถย้อนความทรงจำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้เหมือนกับคนอื่น ๆ ข้าพเจ้าจะรู้สึกเบิกบานและดีใจอย่างน่าประหลาดในความคิดลึก ๆ ที่ว่าอย่างน้อยข้าพเจ้าก็ยังอยู่ในโลกเดียวกับอดีตของพวกเขาเหล่านั้น

แรงบันดาลใจ

ใครเล่าที่จะไม่อยากรู้เรื่องราวในอดีตของตนเอง อาจจะมีบางคนที่มีอดีตอันเลวร้ายพอที่จะไม่อยากย้อนกลับไปหามัน แต่การย้อนกลับไปนึกถึงก็ใช่ว่าจะไปสามารถแก้ไขเรื่องราวหรือแก้ปัญหาใด ๆ ได้ การนึกย้อนถึงอดีตในความรู้สึกของข้าพเจ้าหมายถึงการย้อนกลับไปทบทวนช่วงเวลาเหล่านั้นว่าตนเองได้ทำสิ่งใดที่ควรจะต้องแก้ไขในปัจจุบันหรือไม่ เพื่อที่จะทำให้การใช้ชีวิตของตัวเองในวันนี้มีความสุขมากขึ้นและเป็นประโยชน์กับผู้อื่นมากขึ้น

ดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ว่า “สิ่งเร้า” และ “สิ่งกระตุ้น” เป็นเครื่องสร้างแรงกระตุ้นและแรงบันดาลใจได้อย่างดีในการใช้ความคิดเพื่อรื้อฟื้นความทรงจำ หลาย ๆ ครั้งที่ข้าพเจ้าเข้าไปรื้อห้องเก็บของในบ้านเพื่อนำสิ่งของต่าง ๆ ออกมาวางกองไว้บนพื้นมีทั้งหนังสือเรียน บันทึก ตุ๊กตา ของเล่น เสื้อผ้า และอุปกรณ์ในชีวิตประจำวันต่าง ๆ มากมาย เพื่อพยายามดูว่าสิ่งของชิ้นใดที่จะสามารถจุดประกายทางความทรงจำบางเรื่องให้กับข้าพเจ้าได้ เมื่อเริ่มที่จะจำเรื่องราวได้ข้าพเจ้าจะพยายามนึกและจดข้อมูล เขียนทุกอย่างที่พอจะอยู่ในสมองออกมาให้มากที่สุดเพียงเพื่อข้อมูลบางอย่างที่อาจจะนำพาไปหาอดีตในเรื่องนั้น ๆ เพราะเมื่อจำอดีตได้หรือได้มองภาพอดีตในความทรงจำอีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าจะรู้สึกสบายใจ อบอุ่น และอยู่ในโลกของอดีตนั้นเป็นเวลานาน

ตัวของ “สิ่งเร้า” หรือ “สิ่งกระตุ้น” ความทรงจำ โดยเฉพาะสิ่งเร้าประเภทวัตถุสิ่งของที่ข้าพเจ้าหยิบยกมาดูแต่ละอย่างแต่ละชนิดเองก็มีความน่าสนใจแตกต่างกันไปตามยุคตามสมัย สิ่งของต่าง ๆ ก็มีเทคโนโลยีและผ่านการออกแบบให้มีความเฉพาะตัวกับช่วงระยะเวลานั้น ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ โต๊ะรับประทานอาหาร เก้าอี้ โซฟา ตุ๊กตา ของเล่น ฯลฯ ความมีเสน่ห์ของวัตถุต่าง ๆ ในอดีตเหล่านี้เองที่เป็นเครื่องดึงดูดและเป็นตัวช่วยกำหนดช่วงเวลาที่ดีในการย้อนนึกถึงอดีตของข้าพเจ้า เช่นเดียวกับสิ่งเร้าประเภทรูปถ่ายเก่า ๆ ซึ่งตัวรูปถ่ายเก่านี้ก็มีสเน่ห์ดึงดูดเราเช่นกัน ทั้งสีที่เหลืองซีดของภาพ ขอบที่กลมมนไม่เหมือนรูปถ่ายในปัจจุบัน ความอยากรู้อยากเห็นในรายละเอียดของเนื้อหาในภาพ และหากนั่งพิจารณาให้ดีบางทีรายละเอียดในภาพพวกนี้ยังเป็นเครื่องช่วยกระตุ้นความทรงจำที่ดีให้อีกอย่างหนึ่งด้วย

อิทธิพลจากการจำได้

เมื่อข้าพเจ้าเริ่มที่จะจดจำเรื่องราวในอดีตได้จะมีความรู้สึกมั่นใจในตัวเองมากขึ้น เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ควบคู่ไปกับภาพความทรงจำต่าง ๆ ที่กระโดดข้ามไปมาระหว่างเรื่องราวในอดีตของช่วงเวลานั้น ๆ ความสำคัญอย่างหนึ่งในขณะเวลาที่เริ่มจำได้นี้คือการทำให้สิ่งที่ตนเองจำไม่ได้ที่ยังดูคลุมเครืออยู่ให้ชัดเจนมากขึ้นด้วยการใช้สมาธิในการนึกที่มากขึ้น ตั้งใจ และสนใจกับเรื่องราวนั้น ๆ ให้มากขึ้น เมื่อการใช้ยาแผนปัจจุบันและวิธีการตามปกติยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความจำของตัวเองได้ดีพอ ข้าพเจ้าจึงเริ่มที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองบางอย่างด้วยการสวดมนต์และทำสมาธิก่อนนอนตามคำแนะนำของบิดา ด้วยความหวังที่ว่าอย่างน้อยที่สุดอาจจะช่วยแก้ไขปัญหาของข้าพเจ้าได้บ้าง

ในช่วงแรก ๆ ของการสวดมนต์และนั่งสมาธิ ข้าพเจ้าดูเหมือนจะไม่ได้สิ่งใดกลับมามากนักแต่เมื่อระยะเวลาเริ่มผ่านไปจากหนึ่งเดือนเป็นหลายเดือนขึ้น ข้าพเจ้าเริ่มสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงบางอย่างด้วยตัวเองว่านอนหลับได้ง่ายขึ้น หลับสนิทมากขึ้น และมีสมาธิในการจดจำเรื่องราวใหม่ ๆ รวมทั้งสามารถจดจ่อกับเรื่องราวของภาพความคิดในอดีตได้มากขึ้น อาจจะด้วยห้องพระที่เงียบสงบมีเพียงแสงไฟสลัว ๆ เป็นส่วนตัวไม่มีใครรบกวน รวมทั้งกลิ่นธูป กลิ่นเทียน กลิ่นเครื่องไม้ของเก่าและด้วยกลิ่นหนังสือที่มากมายนั้นคงจะทำให้ภายในจิตใจของข้าพเจ้าสงบมากขึ้นขณะทำสมาธิ เมื่อความรู้สึกภายในตัวเองบอกว่าพุทธศาสนาและการทำสมาธินี้เป็นการแก้ปัญหาที่ดีนั้นข้าพเจ้าจึงเริ่มที่จะเปิดหนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาในห้องพระขึ้นมาอ่านทั้งที่ไม่เคยศึกษาอย่างจริงจัง เนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนานั้นไม่ได้ช่วยเกี่ยวกับความจำโดยตรงแต่จะช่วยทำให้จิตใจสงบมากขึ้น ความสงบช่วยทำให้ข้าพเจ้าเกิดสมาธิมากขึ้น เมื่อมีสมาธิมากขึ้นก็จะจำได้ดีมากขึ้นและในหนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนานั้นมักจะกล่าวถึงเกี่ยวกับคำว่า “สัญญา” ซึ่ง

สัญญา (สัชญา) แปลว่า จำความได้ ความหมายรู้ได้ คือ ระบบความจำที่สามารถจำคน สัตว์ สิ่งของ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น จำสิ่งที่เห็น จำเสียง จำกลิ่น จำรส จำชื่อคน จำหนังสือ จำเรื่องในอดีตได้ว่าเป็นสีเขียว ไพเราะ หอม หวาน เป็นต้น เรียกภาวะที่มีความจำคลาดเคลื่อน จำผิด ๆ ถูก ๆ หรือมีสติฟั่นเฟือนเหมือนคนบ้าว่า สัญญาวิปลาส[๓]

---

[๓] พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุชาตโร), ราชบัณฑิต พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด จำวัด (กรุงเทพมหานคร : วัดราชโอรสาราม, ๒๕๔๘), ๑๐๗๐.

ทางพุทธศาสนา **สัญญา** คือ ขันธ์หนึ่งใน ๕ ขันธ์ และเป็นนามธรรมอย่างหนึ่ง มี ๒ ประเภท คือ สัญญา ๖ และสัญญา ๑๐ ในทางพุทธศาสนาถือว่าสัญญานั้นย้อนกลับไปได้ไม่สิ้นสุด เช่นเราลองนึกถึงตัวเราในอดีตที่กำลังเศร้ากับการกระทำที่ผิดพลาดของตนในอดีต ในสัญญาของตัวเราในอดีตก็มีเหตุการณ์ที่ตัวเราในอดีตขณะนั้น มีภาพตัวเราที่เป็นอดีตของอดีตตัวเราทำความผิดพลาดซ้อนอีก ดังนั้นสัญญาจะมีลักษณะซ้อนทับกันไปเรื่อย ๆ ไม่สิ้นสุด แต่ที่เราจำเหตุการณ์ในอดีตไม่ได้ก็เพราะอำนาจสติมีกำลังน้อย อีกทั้งที่เราจำชาติก่อนไม่ได้เพราะ กฎแห่งวัฏฏะ คือ

๑. เรามีอวิชชาเป็นกิเลสวัฏฏะ

๒. ทำให้เกิดมโนกรรมคือมิจฉาทิฏฐิ

๓. ทำให้เกิดวิบากกรรมคือจำชาติที่แล้วไม่ได้ เนื่องจากขณะจิตที่ดับจิตเป็นมิจฉาทิฏฐิ (ไม่รู้ทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ ความดับทุกข์ คือ ดับกิเลส และทางปฏิบติให้พ้นทุกข์คือมรรคมีองค์ ๘)

สัญญา ๖ หมายถึง ความทรงจำ ๖ คือ

๑. จักขุสัญญา สิ่งที่ทรงจำทางตา (ภาพ)

๒. โสตสัญญา สิ่งที่ทรงจำทางหู (เสียง)

๓. ฆานะสัญญา สิ่งที่ทรงจำทางจมูก (กลิ่น)

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สงวนลิขสิทธิ์

๔. ชิวหาสัญญา สิ่งที่ทรงจำทางลิ้น (รสชาติ)

๕. กายสัญญา สิ่งที่ทรงจำทางกาย (ประสาทสัมผัส)

๖. มโนสัญญา สิ่งที่ทรงจำทางใจ สิ่งที่ทรงจำทางใจมี ๓ คือ

๖.๑ จำเวทนา

๖.๒ จำสัญญา

๖.๓ จำสังขาร ๓ คือ

๖.๓.๑ กายสังขาร (การบังคับร่างกาย)

๖.๓.๒ วจีสังขาร (ความคิดตรึกตรอง)

๖.๓.๓ จิตตะสังขาร (อารมณ์ที่จรเข้ามาในใจ) เป็นต้น

อย่างหนึ่งที่ข้าพเจ้าสังเกตเห็นคือในคำสอนทางพุทธศาสนาแม้ไม่ได้เขียนวิธีแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจดจำไว้เหมือนอย่างหนังสือที่แปลจากตะวันตก แต่เมื่อพิจารณาดี ๆ แล้วปรัชญาและคำสอนเหล่านี้ก็สามารถอธิบายหลักการของปัญหาในการลืมและบอกวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนหนึ่ง

เมื่อข้าพเจ้ามีความจำที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อนแม้จะไม่มากนักแต่ข้อมูลบางอย่างจากอดีตในมุมมืดของสมองก็เริ่มทยอยกันออกมาผ่านสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าพบเจอ ข้อมูลบางอย่างที่สำคัญน้อยข้าพเจ้าก็ต้องพยายามลืมและไม่นึกถึงมันอีก ซึ่งมันอาจจะมารบกวนข้อมูลที่สำคัญมากกว่าบางอย่างที่จะนึกขึ้นมาได้ในทีหลัง สมุดบันทึกจึงเป็นอุปกรณ์ประจำตัวอีกชิ้นหนึ่งถัดมาจากกระเป๋ายาของข้าพเจ้าที่จะขาดไม่ได้ เพื่อสำหรับจดข้อมูลเพื่อกันลืมและรื้อฟื้นความจำต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ ๓

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำ สิ่งกระตุ้นและสิ่งเร้าความทรงจำ รวมทั้งภาพที่มีอยู่ภายในสมองระหว่างอดีตอันรางเลือนที่ทับซ้อนกับปัจจุบันอย่างเหลื่อมล้ำและลังเล โดยสิ่งที่แสดงออกมาเป็นผลงานจะสะท้อนความรู้สึกของข้าพเจ้าต่อเรื่องราวนั้น ๆ หรือต่อเหตุการณ์แวดล้อมในขณะนั้นซึ่งแตกต่างกันไปตามสภาวะต่าง ๆ ทั้งสถานที่ ช่วงเวลา และบุคคล

แนวความคิดในการสร้างสรรค์

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “สิ่งที่หลงเหลือในความทรงจำของข้าพเจ้า” คือ การถ่ายทอดภาพของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจของข้าพเจ้าจากการเผชิญหน้ากับอาการเสื่อมถอยของความทรงจำที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อันทำให้การย้อนระลึกถึงเหตุการณ์ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ เป็นไปด้วยความยากลำบากหรือเป็นไปไม่ได้เลย หากปราศจากสิ่งกระตุ้นความทรงจำประเภทต่าง ๆ จากคนที่เคยมีความจำดีเป็นปกติกลับกลายเป็นคนที่หลงลืมจำอดีตของตัวเองไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงรับเอาประสบการณ์ชีวิตที่แปลกแตกต่างอันทำให้เห็นคุณค่าของเวลา คุณค่าของสิ่งรอบกาย ตลอดจนบุคคลที่ตนเองรักและผูกพันมากขึ้น

อย่างไรก็ดีอดีตก็ยังคงเป็นอดีต สิ่งที่ข้าพเจ้าระลึกถึงได้ใช่ว่าจะสามารถไปเปลี่ยนแปลงสิ่งใดได้ สิ่งสำคัญที่ข้าพเจ้าพยายามย้อนไปหรือโหยหาอดีตนั้น เพียงเพื่อต้องการค้นหาความรู้สึกต่าง ๆ กับสิ่งของต่าง ๆ หรือกับบุคคลที่คุ้นเคยท่ามกลางสิ่งแวดล้อมเดิม เพราะเมื่อข้าพเจ้าได้เดินทางกลับไปในโลกแห่งความทรงจำนั้นแล้ว ความรู้สึกปัจจุบันลึก ๆ ที่แสดงออก คือ ความสุขใจและอิ่มเอิบใจที่ได้รู้ว่าอดีตของข้าพเจ้ากับอดีตของพวกเขาเหล่านั้นเป็นอดีตเดียวกัน เรื่องที่ข้าพเจ้าคิดไปในหัวสมองไม่ใช่จินตนาการของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น แม้ว่าความลังเลในข้อมูลบางส่วนอาจจะยังหลงเหลืออยู่บ้างในรายละเอียด ความคลุมเครืออาจจะบดบังสิ่งเล็กน้อยบางชิ้นส่วนไว้ แต่ความดีใจในตัวเองก็ยังบอกให้รู้ว่าอย่างน้อยข้าพเจ้าก็ได้อยู่ที่นั่นร่วมกับพวกเขาเหล่านั้นท่ามกลางอดีตเดียวกัน

ภาพความทรงจำที่ปรากฏขึ้นแม้ว่าจะเป็นช่วงเวลาที่ผ่านมานานแล้วแต่ก็ยังอาจจะชัดเจน บางความทรงจำย้อนไปได้ถึงช่วงระยะเวลาในวัยเด็ก บางความทรงจำอาจย้อนไปเพียงไม่กี่ปีก่อนที่ข้าพเจ้าจะเกิดอาการของโรคลมชัก แต่สิ่งที่ข้าพเจ้าสังเกตเห็นอย่างหนึ่งคือภาพความทรงจำเหล่านี้จะเป็นภาพในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เหมือนภาพวีดีโอที่ไม่ชัดเจนและกินเวลาไม่นาน เมื่อย้อนกลับไปนึกถึงอีกครั้งหนึ่งรายละเอียดบางส่วนก็อาจเปลี่ยนแปลงไป เช่น ในภาพความทรงจำครั้งแรกมีโคมไฟได้ตั้งอยู่บนโต๊ะ แต่เมื่อย้อนกลับไปนึกถึงเป็นครั้งที่สองโคมไฟอันเดิมอาจจะหายไปจากภาพนั้นแล้วเป็นต้น

รายละเอียดที่คลุมเครือพวกนี้จะคอยกวนใจถึงข้อเท็จจริงในภาพอยู่เสมอ ซึ่งบางทีก็อาจจะเป็นจินตนาการของข้าพเจ้าเองที่สร้างภาพเหล่านี้ขึ้น ความรู้สึกเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงผลงานศิลปะประเภทเหนือจริงหรือเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) ที่พูดถึงเรื่องของการถ่ายทอดภาพจากจิตใต้สำนึก ความเพ้อฝัน และความแปลกแยกโดดเดี่ยวขึ้นมา แต่ข้าพเจ้าเองก็ไม่ได้มีความต้องการให้ตัวผลงานนั้นมีส่วนเหนือจริงเกินเหตุผลที่ยอมรับได้แต่อย่างใด เพราะความเป็นจริงในความทรงจำของมนุษย์ทั่วไปก็ยังยืนอยู่บนพื้นฐานและกฎเกณฑ์ของเหตุผลเป็นสำคัญ สิ่งที่เข้ามาแล้วดูไม่สมจริงในความทรงจำของข้าพเจ้านั้นอาจจะปะปนไปด้วยความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับอดีตและความฝันซึ่งข้อมูลคละเคล้ากันไปมาในหัวสมองนั่นเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

แนวความคิดจากอิทธิพลของงานศิลปะ

ความฝันและความทรงจำที่ผสมปนเปกันนี้สร้างสร้างความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยวขึ้นมาในจิตใจของข้าพเจ้าอย่างน่าประหลาดรวมทั้งความรู้สึกที่ย้อนกลับไปในวัยเด็ก ภาพอดีตฉากต่าง ๆ ที่ได้ผ่านเข้ามาและผ่านออกไปคล้ายกับภาพยนต์หรือละครเวทีเหล่านี้ทำให้ภาพผลงานงานจิตรกรรมที่ชื่อ Early Sunday Morning ของ เอ็ดเวิร์ด ฮอบเปอร์ (Edword Hopper) เข้ามาในความคิดข้าพเจ้า ภาพจิตรกรรมนี้เป็นภาพสีน้ำมันที่เขียนถึงถนนสายหนึ่งในเมืองนิวยอร์คที่ร้างผู้คนมีแต่ตัวตึกสองชั้น ภาพบานหน้าต่างที่ซ้ำ ๆ กันไปเหมือนจะไม่มีที่สิ้นสุด ภาพของถนนที่ถูกแสงแดดยามเช้าทอดผ่าน โดยเฉพาะภาพของเสาและท่อประปาที่ผุดขึ้นกลางถนนอย่างโดดเดี่ยวที่แสงเงาได้สร้างความรู้สึกเหงาอย่างจับใจในยามที่ข้าพเจ้าเห็นผลงานในครั้งแรก

ภาพที่ ๖ ภาพผลงาน “Early Sunday Morning” ของ Edward Hopper

ที่มา : Robert Hobbs, Edward Hopper (New York : Harry N. Abrams Inc., 1987), 77.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เอ็ดเวิร์ด ฮอบเปอร์ (Edward Hopper) เป็นศิลปินคนหนึ่งที่ข้าพเจ้าชื่นชอบและได้รับอิทธิพลทางด้านอารมณ์และแสงเงาจากผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันของเขามาบ้างพอสมควร เขาเป็นศิลปินชาวอเมริกันที่เป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีทั้งในประเทศของเขาเองและต่างประเทศ ด้วยความที่ผลงานของ ฮอบเปอร์ เป็นงานศิลปะแนวเหมือนจริง (Realistic) ที่แสดงออกอย่างตรงไปตรงมาทำให้เข้าถึงผู้ชมได้โดยง่าย และเรายังสามารถได้พบเห็นข้าวของเครื่องใช้ตามยุคสมัยในวิถีชีวิตประจำวันบางส่วนของชาวอเมริกันรวมทั้งแง่มุมในการใช้ชีวิตของพวกเขาที่ ฮอบเปอร์ แสดงให้เห็นอีกด้วย ทั้งผู้คน วัตถุ สถานที่ และสิ่งที่ทำให้งานของ ฮอบเปอร์ มีความสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือช่วงเวลา ไม่ว่าจะเป็นแสงแดด สีสรรช่วงต่าง ๆ แสงไฟจากหลอดไฟสปอตไลท์และนีออน รวมทั้งแสงสีที่ทอดตัวลงสร้างแสงเงาบนแนวตึกและวัตถุสิ่งของเหล่านั้น เมื่อบวกรวมกับอากัปกิริยาที่กำลังแสดงความคิดหรือจมอยู่ในภวังค์ของผู้คนในภาพด้วยแล้วยิ่งทำให้งานจิตรกรรมของเขาดูมีเสน่ห์และน่าดึงดูดเป็นอย่างมากทีเดียว

ภาพที่ ๗ ภาพผลงาน “Eleven A. M.” ของ Edward Hopper

ที่มา : Robert Hobbs, Edward Hopper (New York : Harry N. Abrams Inc., 1987), 47.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๘ ภาพผลงาน “Hotel Room” ของ Edward Hopper

ที่มา : Robert Hobbs, Edward Hopper (New York : Harry N. Abrams Inc., 1987), 108.

ความรู้สึกราวกับมีชีวิตของบุคคลที่แสดงออกถึงความคิด ความเหงา ความโดดเดี่ยว เหล่านี้ช่วยผลักดันให้งานจิตรกรรมของ ฮอบเปอร์ สื่อสารกับผู้ชมงานอย่างตรงไปตรงมาและผู้ชมงานจึงได้รับรู้ถึงความรู้สึกของตัวผู้คน วัตถุ แสงเงาในภาพได้โดยไม่ต้องมีบริบทหรือปรัชญาทางศิลปะใด ๆ ขวางกั้นทางอารมณ์ต่องานอีกด้วย

เทคนิควิธีการและรูปแบบการนำเสนอ

ข้าพเจ้าได้เลือกใช้การสร้างสรรค์ผลงานในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ด้วยรูปแบบงานจิตรกรรมบนผืนผ้าใบ และด้วยความต้องการให้ผลงานออกมามีความรู้สึกของอดีตอันดูเป็นเรื่องราวที่ผ่านกาลเวลามาแล้ว ข้าพเจ้าจึงได้มีการสร้างสรรค์พื้นผิวบางส่วนของผืนผ้าใบด้วยสีรองพื้นอะคริลิค (Gesso) เศษกระดาษ และหมึกพิมพ์ ด้วยวิธีการปาดป้ายรวมทั้งสลัดสีรองพื้นอะคริลิคที่เหนียวและมีมวลลงบนผ้าใบ ประกอบกับการสร้างร่องรอยด้วยฝีแปรงที่ใหญ่และหยาบเป็นชั้น ๆ เมื่อสีรองพื้นอะคริลิคแห้งแล้วจึงใช้ลูกกลิ้งสีกลิ้งหมึกพิมพ์บาง ๆ ลงบนร่องรอยเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้รอยฝีแปรงและร่องรอยต่าง ๆ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งกระบวนการนี้ข้าพเจ้าคุ้นเคยจากการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ ซึ่งในบางครั้งการแกะไม้ลงบนแม่พิมพ์เพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างน้ำหนักจากการพิมพ์ที่ข้าพเจ้าต้องการได้ สีรองพื้นอะคริลิค (Gesso) จึงเป็นตัวช่วยในการสร้างร่องรอยและน้ำหนักบนแม่พิมพ์อีกทางหนึ่งด้วย

ส่วนในการสร้างสรรค์สีน้ำมันบนพื้นผิวของผ้าใบที่ได้เตรียมพื้นไว้แล้วนั้นข้าพเจ้าจะเขียนสีน้ำมันด้วยการไม่ผสมน้ำมันหรือตัวผสมใด ๆ เพิ่มลงไปมากนัก เนื่องจากข้าพเจ้าต้องการให้ผลงานออกมามีความด้านของสีที่ค่อนข้างมากและไม่เงาจนเกินไป ซึ่งสีน้ำมันที่ด้านนี่เองช่วยทำให้ความรู้สึกของความเป็นอดีตสื่อออกมาได้มากขึ้น รวมทั้งสีสรรโดยรวมของผลงานจะมีโทนสีน้ำตาลหรือเทาดำอันเนื่องมาจากการสังเกตรูปถ่ายที่ผ่านการเวลามาแล้วเป็นจำนวนมากสีของกระดาษอัดรูปจะเริ่มเปลี่ยนกลายเป็นสีเหลืองน้ำตาลด้วยกันแทบทั้งสิ้น รวมทั้งรายละเอียดของสีสรรภายในรูปถ่ายก็จะจางลงทำให้มองเห็นได้ไม่ชัดเจนมากขึ้นจนบางครั้งบางคราวความเข้าใจของเราเปลี่ยนแปลงไปตามรายละเอียดบางอย่างในรูปถ่ายนั้น

ความซีดจางของสีสรรภายในรายละเอียดของภาพนี้เองเป็นอีกเทคนิคตัวช่วยหนึ่งที่ให้อิทธิพลกับความคิดของข้าพเจ้าในการเขียนสีน้ำมันในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เพราะข้าพเจ้าจะเขียนสีน้ำมันด้วยสีที่เบาบางโดยไม่ให้วัตถุที่เขียนนั้นมีมวลความเป็นจริงมากนักแต่จะให้เหมือนวัตถุมีอากาศเข้าไปอยู่ภายในตัวของพวกมันด้วย และข้าพเจ้าจะเขียนภาพสีน้ำมันที่เสร็จสมบูรณ์

ซ้อนทับกันเป็นชั้น ๆ ตามลำดับจากสิ่งที่อยู่ลึกที่สุดในภาพออกมาหรือจากฉากหลัง (Background) ออกมาจนถึงฉากหน้า (Foreground) โดยที่ไม่เว้นช่องว่างใด ๆ ไว้ ซึ่งการเขียนสีน้ำมันแบบนี้อาจจะดูแปลกแตกต่างจากแบบแผนหรือจากบทเรียนที่เคยผ่านมา แต่ด้วยมุมมองบางอย่างในประสบการณ์การทำงานภาพพิมพ์ของข้าพเจ้าที่ต้องมีการวางสีทับซ้อนกันอย่างมากมายภายในชิ้นงานแต่ละชิ้นและระหว่างแม่พิมพ์แต่ละอันทำให้ข้าพเจ้าไม่ชำนาญนักในการมองภาพรวมของงานจิตรกรรมแบบเบ็ดเสร็จก่อนที่จะลงมือเขียนภาพสีน้ำมันจริง รวมทั้งการทับซ้อนวัตถุเป็นชั้นๆ นี้ในระดับแนวความคิดแล้วยังช่วยบอกเล่ากระบวนการทางความคิดเกี่ยวกับภาพนั้น ๆ ด้วยว่า วัตถุสิ่งของใดมีความสำคัญที่สุดหรือเป็นสิ่งช่วยกระตุ้นความทรงจำของข้าพเจ้าต่อภาพอดีตนั้นได้ด้วยการสังเกตความชัดเจนในแต่ละตัววัตถุที่แตกต่างกัน โดยข้าพเจ้าจะเขียนภาพของสิ่งกระตุ้นความทรงจำให้มีความชัดเจนมากกว่าสิ่งอื่นภายในภาพนั่นเอง

วัตถุบางชิ้นในภาพหรือบางส่วนของภาพที่แล้วเสร็จของข้าพเจ้าบางครั้งอาจดูเหมือนยังเป็นผลงานที่ไม่เสร็จสมบูรณ์เนื่องจากการเขียนสีน้ำมันที่บางแห่งอาจบางจนมองเห็นทะลุไปจนถึงฉากหลัง แต่นั่นคือความตั้งใจที่ข้าพเจ้าต้องการสื่อให้เห็นถึงความคลุมเครือในความทรงจำของข้าพเจ้าระหว่างอดีตที่เป็นจริงและความลังเลในปัจจุบันที่ขัดแย้งกันถึงวัตถุสิ่งนั้นว่ามีอยู่จริงในอดีตที่นึกถึงหรือไม่ ในผลงานบางครั้งวัตถุที่เคยชินและเห็นได้ตามปกตินั้นอาจดูโปร่งแสงจนแปลกตาทำให้ระยะของมิติเป็นปัญหาหนึ่งที่ข้าพเจ้าพบเจออยู่บ่อยครั้งในการทำงานเพราะบางครั้งการเขียนภาพวัตถุที่ระยะเดียวกันแต่ชิ้นหนึ่งโปร่งแสงกับอีกชิ้นหนึ่งที่ดูทึบตันและมีมวลมากกว่าจะขัดกันในความรู้สึกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าเป็นส่วนที่ข้าพเจ้าตั้งใจให้เป็นก็ไม่มีปัญหาใด ๆ และจะช่วยเน้นส่วนนั้นให้ดูโดดเด่นขึ้นอีกด้วย แต่ถ้าเป็นส่วนที่ไม่ตั้งใจแล้วก็อาจจะมีความขัดแย้งกัน การแก้ปัญหาของข้าพเจ้าคือการผลักระยะของวัตถุต่าง ๆ ให้ออกห่างจากกันจนดูเหมือนข้าวของกระจัดกระจายอยู่ในภาพ ทำให้ภาพมีลักษณะองค์ประกอบของวัตถุที่เกลื่อนกลาดและไม่ค่อยรวมกันเป็นเอกภาพมากนัก

ส่วนองค์ประกอบของภาพผลงานในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ประกอบไปด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ คือ

ท้องฟ้า ซึ่งเป็นฉากหลัง (Background) ในแทบจะทุก ๆ ชิ้นงานอันเนื่องมาจากการมองเห็นสีสรรในท้องฟ้ายามเย็นของข้าพเจ้าเป็นสิ่งกระตุ้นความทรงจำสิ่งแรก ๆ ที่มักจะนำพาไปสู่กระบวนการระลึกความทรงจำในลำดับต่อ ๆ ไปดังเช่นการโยงความทรงจำหนึ่งไปยังอีกความทรงจำหนึ่ง ในผลงานของข้าพเจ้ามักจะให้สัดส่วนของท้องฟ้าในพื้นที่ที่มากซึ่งบางครั้งมากจนเกินครึ่งหนึ่งของภาพเลยทีเดียว นั่นเนื่องมาจากข้าพเจ้าต้องการสื่อสารกับผู้ชมถึงความสำคัญ

ของสีสรรในท้องฟ้ารวมทั้งความรู้สึกระลึกถึงอดีตที่ต้องการปลดปล่อยสู่พื้นที่ของท้องฟ้าที่กว้างใหญ่นี้อีกด้วย

สถานที่ เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะกำกับและบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพความทรงจำของข้าพเจ้าในขณะนั้น ๆ สถานที่ที่ปรากฏขึ้นในผลงานของข้าพเจ้าในช่วงแรกของวิทยานิพนธ์มักจะกล่าวอ้างถึงภาพของอู่ซ่อมรถยนต์ อันเนื่องมาจากที่บ้านของข้าพเจ้าประกอบอาชีพเกี่ยวกับการให้บริการซ่อมรถยนต์ ตัวของข้าพเจ้าเองจึงเติบโตและใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมนั้นมาตั้งแต่เด็กจนปัจจุบัน ความทรงจำที่มีทั้งภาพของรถยนต์ ภาพเครื่องมือทั้งหนักและเบา กลิ่นสี กลิ่นทินเนอร์ กลิ่นน้ำมัน จึงฝังอยู่ในโสตประสาทส่วนต่าง ๆ ของข้าพเจ้าจนปัจจุบันเมื่อใดที่ออกจากบ้านแล้วได้เห็นหรือได้กลิ่นสิ่งเหล่านี้ ความทรงจำในวัยเด็กบางช่วงบางเวลาก็จะย้อนกลับมาอีกครั้งหนึ่งซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่าสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นความทรงจำที่ประกอบเข้ามานั้นเป็นสิ่งใดด้วย ดังที่ข้าพเจ้าได้ถ่ายทอดออกมาในผลงานหลาย ๆ ชิ้นที่ข้าพเจ้าพยายามใส่ความรู้สึกขณะที่อยู่ในอู่ซ่อมรถเข้าไปจะมีลักษณะโทนสีที่ไม่สดใสมากนัก คือค่อนข้างจะออกไปในโทนสีเทาดำและดูเป็นเขม่าในส่วนของพื้นรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งตัดกับสีของท้องฟ้ายามเย็นที่มีสีแดง ส้ม และเหลือง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ส่วนในผลงานช่วงท้ายของวิทยานิพนธ์นั้นข้าพเจ้าพยายามเปลี่ยนแปลงบางอย่างด้วยการเลือกสรรสิ่งเร้าความทรงจำให้มีความแตกต่างจากรูปแบบเดิม ๆ เพื่อพยายามค้นหาความทรงจำในอดีตชิ้นใหม่ที่ถูกซ่อนอยู่ภายในหัวสมองของตนเองให้มากยิ่งขึ้น ภาพผลงานในช่วงท้ายที่ออกมาจึงเป็นอดีตที่มีช่วงเวลาไม่เก่ามากจนเกินไปนัก สีสรรที่ปรากฏในภาพผลงานเองก็จะมีความสดใสมากขึ้นตามไปด้วย

วัตถุ โดยเฉพาะวัตถุสิ่งเร้าความทรงจำที่ข้าพเจ้าสื่อออกมามักจะเป็นวัตถุที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวันทั่ว ๆ ไป แม้บางครั้งวัตถุสิ่งของเหล่านี้จะดูตกยุคตกสมัยไปแล้วแต่ด้วยเหตุผลที่ข้าพเจ้ากำลังนำเสนอแนวคิดที่กล่าวถึงอดีตและช่วงเวลา สิ่งของเหล่านี้จึงมีลักษณะเฉพาะและมีความหมายเฉพาะในตัวเองที่สามารถเรียกเอาความทรงจำบางอย่างของข้าพเจ้าให้กลับคืนมาได้ในบางส่วน วัตถุสิ่งเร้าความทรงจำที่ปรากฏขึ้นในผลงานของข้าพเจ้ามักจะมีอยู่น้อยชิ้น ด้วยเหตุผลที่ข้าพเจ้าพบเป็นประจำว่าสิ่งเร้าความทรงจำเพียงสิ่งเดียวก็สามารถจุดประกายความคิดและบอกเล่าเรื่องราวที่เชื่อมโยงกับอดีตได้มากมายอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์หรือผู้คนรวมทั้งวัตถุสิ่งแวดล้อมรอบข้างขึ้นอยู่กับว่าตัวเองจะมีศักยภาพที่จะสามารถเค้นเอาความทรงจำของอดีตออกมาจากสมองได้มากเพียงใดเท่านั้นเอง ซึ่งอาจจะสังเกตได้จากสีสรรและความคมชัดในรูปทรงของสิ่งเร้าที่ดูจะชัดเจนมากกว่าวัตถุสิ่งของอื่น ๆ ในภาพที่จะเป็น

ตัวบอกเล่าความสำคัญของมันได้ในผลงานเมื่อเทียบกับวัตถุแวดล้อมอื่น ๆ ที่ข้าพเจ้าพยายามถ่ายทอดออกมาให้ดูมีมวลและน้ำหนักของสีที่น้อยกว่ารวมทั้งมีความโปร่งใสของมิติสีที่คล้ายไม่มีอยู่จริงด้วย

ผลงานวิทยานิพนธ์

ข้าพเจ้าได้พยายามสื่อสารเอาอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติ ภายในตัวเองขณะที่อยู่ในสภาวะความกดดันทั้งทางร่างกายและจิตใจจากอาการป่วยของโรคลมชักและภาวะความจำเสื่อมออกมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยอาศัยกระบวนการจิตรกรรมสีน้ำมันบนผืนผ้าใบที่มีลักษณะเฉพาะตัว ลักษณะที่ว่านี้คือการแต่งแต้มเทคนิคบางประการในการกระบวนการงานภาพพิมพ์เข้าไปบนผืนผ้าใบ ยังผลให้เกิดผลงานที่มีลักษณะแตกต่างจากงานจิตรกรรมสีน้ำมันทั่วไปด้วยเนื้อสีที่เบาบางและซ้อนทับกันเป็นชั้น ๆ ดังเช่นภาพผลงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๕ ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๑

ชื่อภาพ “สิ่งที่หลงเหลือในความทรงจำของข้าพเจ้า ”

ขนาด ๑๗๐ x ๑๓๐ เซนติเมตร

เทคนิค สีน้ำมันบนผืนผ้าใบ

ภาพผลงานชื่อ “สิ่งที่หลงเหลือในความทรงจำของข้าพเจ้า” นี้ เป็นผลงานชิ้นแรกของข้าพเจ้าในวิทยานิพนธ์รวมทั้งเป็นชื่อเดียวกับวิทยานิพนธ์ เนื่องจากข้าพเจ้าต้องการค้นหาความทรงจำที่ข้าพเจ้าคิดว่ามีอายุมากที่สุดในตัวของข้าพเจ้าในขณะนั้นที่พอจะค้นพบ ด้วยความหวังข้าพเจ้าจึงเดินทางไปที่จังหวัดพิษณุโลกเพื่อเสาะหาอดีตที่บ้านของคุณยายของข้าพเจ้า ที่บ้านคุณยายนั้นเป็นตึกแถวที่ประกอบอาชีพค้าขายทอง สมัยเด็ก ๆ ข้าพเจ้าเคยใช้ชีวิตอยู่ที่นี่เป็นเวลานาน จนสุดท้ายข้าพเจ้าก็พบกับชุดกาน้ำชาเก่าของคุณตาที่เสียชีวิตไปแล้วและชุดกาน้ำชานี้ข้าพเจ้าเคยถูกดุด่าว่ากล่าวโดยคุณตาเมื่อครั้งยังเด็กตอนที่ทำถ้วยน้ำชาใบหนึ่งแตก ความทรงจำในอดีตลื่นไหลเข้ามาในหัวสมองของข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่งทั้งภาพของผ้าคลุมตู้ทองเมื่อปิดร้าน ภาพของประตูกั้นตู้ทองอันเก่าที่ในขณะนั้นได้เปลี่ยนไปใหม่หมดแล้ว ภาพของโคมไฟทรงกลมสีแดงอันใหญ่ที่เคยห้อยอยู่ ภาพของสิ่งเหล่านี้ผ่านวูบเข้ามาในหัวสมองของข้าพเจ้าแล้วผ่านออกไปอย่างรวดเร็ว เหลือเพียงแค่สิ่งที่มีตัวตนและจริงแท้อยู่ตรงหน้าของข้าพเจ้าคือชุดกาน้ำชาเท่านั้น ในภาพผลงานข้าพเจ้าสื่อสารให้เห็นสิ่งของต่าง ๆ ที่พอจะนึกออกได้ทั้งผ้าคลุม โคมไฟ และประตูระหว่างตู้ทองชิ้นเก่า แต่สิ่งของเหล่านี้ข้าพเจ้าพยายามจะไม่แสดงน้ำหนัก แสงเงามากจนเกินไปนักและทุกชิ้นดูบางจนเห็นทะลุถึงสิ่งของด้านหลังได้ก็เพื่อบอกเล่าถึงความลังเลในใจและแสดงความเป็นอดีตในความหมายของข้าพเจ้าให้ผู้ชมได้เห็น ส่วนชุดกาน้ำชาที่มีอยู่จริงและยังคงเห็นได้ในปัจจุบันนั้นได้กลายเป็นสิ่งเร้าความทรงจำภายในภาพของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนทั้งน้ำหนัก สี และแสงเงา เสมือนว่าปรากฏอยู่จริงในผลงาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลพบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๑๐ ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๒

ชื่อภาพ “Playground in my memory ๑”

ขนาด ๒๒๐ x ๑๖๐ เซนติเมตร

เทคนิค สีน้ำมันบนผืนผ้าใบ

ภาพผลงานในชิ้นที่สองข้าพเจ้าหันกลับมามองสิ่งเร้าความทรงจำและสิ่งแวดล้อมภายในบ้านพักอาศัยของตนเองและครอบครัว ดังที่กล่าวไปแล้วว่าที่บ้านของข้าพเจ้าประกอบอาชีพเกี่ยวกับการให้บริการซ่อมรถยนต์มานานหลายสิบปีและตั้งแต่ข้าพเจ้าจำความได้ก็เกิดมาท่ามกลางรถยนต์พร้อมกับอะไหล่เครื่องมือต่าง ๆ แล้ว ในช่วงแรกที่พยายามมองและสำรวจด้วยสายตาคร่าว ๆ ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นเรื่องยากมากที่จะค้นหาความทรงจำบางอย่างที่บ้าน เนื่องจากข้าวของที่รกรุงรังและกระจัดกระจายกันอยู่ตามที่ต่าง ๆ นั้นแทบจะมองไม่ออกว่าสิ่งนั้นเคยมีหน้าตาเป็นอย่างไรมาก่อน บางชิ้นก็เป็นเศษเล็กเศษน้อยแยกกันอยู่โดยไม่ทราบว่ามีที่มาจากของชิ้นไหน ต่อมาเมื่อตั้งใจมองติดต่อกันไปหลายวันเข้าและค่อย ๆ พยายามคัดเลือกเอาข้าวของทีละชิ้น ๆ มากองกันไว้ สิ่งของที่ดูจะไม่มีความหมายเหล่านี้บางชิ้นก็เริ่มคุ้นกับสายตามากขึ้นและเมื่อบวกรวม

กับการสอบถามช่างที่อยู่ในอู่มาหลายสิบปีบางคนก็ได้คำตอบบางอย่างเกี่ยวกับมันและทำให้เชื่อมโยงเรื่องราวบางอย่างเกี่ยวกับตัวเองได้มากขึ้นตามไปด้วย

ในผลงานจะเห็นภาพของท้องฟ้าตอนเย็นเป็นฉากหลังที่สว่างเด่นชัดและเต็มไปด้วยสีสรรตัดกับส่วนล่างของภาพที่ดูขมุกขมัวเต็มไปด้วยสิ่งของและคราบน้ำมัน ผลงานจะมีจุดโฟกัสที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนอยู่ในภาพ ๔ แห่ง คือ ที่เครื่องยนต์ขนาดใหญ่ เด็กผู้ชาย รถไฟของเล่นและลูกฟุตบอลยาง ในผลงานนี้ข้าพเจ้าทดลองใช้สีเอกรงค์ (Monochrome) ในพื้นที่ค่อนข้างกว้างในส่วนครึ่งล่างของผลงานมาตัดกับสีสรรหลากหลายของวัตถุสิ่งเร้าความทรงจำ โดยมีรถไฟของเล่นและลูกฟุตบอลยางเป็นสิ่งเร้าซึ่งรวมไปถึงภาพท้องฟ้าตอนเย็นขนาดใหญ่ในตอนบนของผลงานด้วย ในผลงานจะเห็นภาพของเด็กชายนั่งยอง ๆ อยู่บนเก้าอี้พลาสติกสีขาวที่เปรอะเปื้อนมอมแมมมองดูรถไฟที่ดูเหมือนจะเป็นอดีตไปแล้วแต่เครื่องยนต์ขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ตรงหน้าเหมือนพยายามเบียดและรุกล้ำพื้นที่ของเขาและรถไฟนั้นเข้ามาทุกที ส่วนพื้นที่ของเด็กชายกับของเล่นของเขาทั้งรถไฟและและลูกบอลยางนั้นก็ดูจะน้อยลงตามไปด้วย ในภาพผลงานนี้ข้าพเจ้าพยายามใส่ทั้งความทรงจำและความรู้สึกส่วนตัวขณะที่เป็นเด็กเข้าไปในผลงานด้วยเพื่อแสดงความคิดในอดีตของช่วงหนึ่งที่พอจะเก็บเกี่ยวเอาไว้ได้ในขณะนั้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๑๑ ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๓

ชื่อภาพ “Playground in my memory ๒”

ขนาด ๑๗๐ x ๑๘๐ เซนติเมตร

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ภาพผลงานในชิ้นที่สามนี้เป็นผลงานที่มีแนวความคิดต่อเนื่องมาจากผลงานในชิ้นที่สอง ดังที่เห็นสภาพแวดล้อมที่ปรากฏยังคงอยู่ในอู่ซ่อมรถเหมือนกัน แต่ต่างกันที่ชิ้นนี้ผู้ชมจะเห็นข้าวของอะไหล่ เครื่องมือต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายกันอยู่ในอู่อย่างไม่เป็นระเบียบมากกว่า ในผลงาน

ชิ้นนี้ข้าพเจ้าให้พื้นที่กับท้องฟ้าเป็นขนาดกว้างและกินเนื้อที่ของผลงานมากกว่าครึ่งหนึ่งเนื่องจากสิ่งเร้าความทรงจำของข้าพเจ้าเกี่ยวกับเรื่องราวในชิ้นนี้คือ “ว่าว”

“ว่าว” เป็นเครื่องเล่นชนิดหนึ่งที่เด็กเกือบทุกคนได้สัมผัสและได้เล่นมัน แต่ว่าวต้องการพื้นที่ขนาดใหญ่ในการเล่นทั้งบนท้องฟ้าและบนพื้นดิน เมื่อเราเล่นเครื่องเล่นชนิดนี้เรามักจะไม่มองลงมาที่พื้นมากนักเพราะเรามักจะแหงนหน้าดูที่ตัวว่าวเองว่าจะอยู่บนท้องฟ้าได้นานหรือไม่ และมันก็ไม่สามารถเล่นได้ในสถานที่ที่มีพื้นที่จำกัดเช่นอู่ซ่อมรถที่แหงนหน้ามองบนฟ้าก็มีหลังคาสังกะสีปิดเพื่อกันฝนหรือจะก้มหน้ามองบนพื้นก็มีแต่ข้าวของเครื่องใช้อะไหล่รถยนต์ที่แข็งและเป็นอันตราย ว่าวจึงเป็นเครื่องเล่นธรรมดา ๆ ที่ข้าพเจ้าอยากเล่นมาตั้งแต่เล็กและไม่เคยได้เล่นมัน อาการไขว่คว้าของเด็กชายในผลงานเป็นเหมือนการแสดงความรู้สึกส่วนหนึ่งของข้าพเจ้าลงไปในผลงานถึงความต้องการลึก ๆ แม้ว่าจะต้องขึ้นไปเหยียบบนเก้าอี้หรือพยายามขนาดไหนก็อยากจะเล่นเจ้าเครื่องเล่นนี้ให้ได้ ในขณะที่ผู้ชมได้มองเห็นวัตถุแวดล้อมรอบ ๆ ตัวของเด็กชายนั้นจะมองเห็นเหมือนภาพซ้อนกันอยู่สองชั้นขึ้นมาในบางแห่งก็เนื่องจากการแสดงความลังเลในความทรงจำของข้าพเจ้าเกี่ยวกับภาพอดีตและข้อเท็จจริงของวัตถุแวดล้อมในขณะนั้นนั่นเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๑๒ ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๔

ชื่อภาพ “Toy and unknowingness”

ขนาด ๑๗๐ x ๑๒๐ เซนติเมตร

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ผลงานในชิ้นที่สี่นี้ข้าพเจ้าได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับของเล่นชิ้นหนึ่งที่ผูกพันมาตั้งแต่เด็ก สำหรับของเล่นชิ้นนี้ข้าพเจ้าได้ค้นเจอมันอีกครั้งในกล่องของห้องเก็บของที่อู่นี้เอง มันคือหุ่นยนต์ฮีโร่ที่ชื่อ “อุลตร้าแมน” ซึ่งในสมัยที่ข้าพเจ้ายังเล็กไม่มีเด็กคนไหนที่จะไม่รู้จักมัน มันเป็นฮีโร่ที่คอยปกป้องโลกมนุษย์จากการทำลายล้างของเหล่าสัตว์ประหลาดต่าง ๆ เมื่อข้าพเจ้าพบกับสิ่งเร้าความทรงจำชิ้นนี้ทำให้จดจำภาพตัวเองที่ต้องมานั่งเฝ้ารออยู่หน้าโทรทัศน์ในเช้าวันเสาร์และอาทิตย์เพื่อดูการ์ตูนเรื่องนี้ให้ได้ และเป็นเวลานานที่ข้าพเจ้ารบเร้าพ่อแม่ให้ให้ซื้อฮีโร่ตัวนี้ให้มันได้อยู่กับข้าพเจ้าตลอดเวลาทั้งตอนนอน ตอนอยู่ที่โต๊ะอาหาร และบางวันข้าพเจ้าก็จะแอบเอามันใส่กระเป๋าไปที่โรงเรียนด้วยแม้ว่าที่โรงเรียนจะไม่อนุญาตให้เอาของเล่นจากที่บ้านไป

ความทรงจำอันมากมายเกี่ยวกับของเล่นชิ้นนี้ได้พรั่งพรูออกมาอีกครั้งเมื่อข้าพเจ้าหยิบจับมันขึ้นมาจากกล่องในวันนั้นทั้งที่ก่อนหน้านานเป็นเวลาสิบ ๆ ปีที่ไม่ได้เห็นมัน ในภาพผลงานชิ้นนี้เป็นเหมือนการบอกเล่าประสบการณ์ครั้งหนึ่งกับสิ่งเร้าความทรงจำชิ้นนี้ของข้าพเจ้าพร้อมกับวัตถุแวดล้อมในอู่ที่เป็นเครื่องใช้ในโรงงาน ด้วยความไม่รู้เดียงสาของข้าพเจ้าเมื่อยังเด็กและนำเอาเครื่องมือต่าง ๆ นั้นมาเล่นเพราะคิดว่ามันเป็นของเล่นชิ้นใหญ่ชิ้นหนึ่งด้วยการเอาอุลตร้าแมนหนีบด้วยไม้หนีบผ้าแล้วเอาปลายเชือกอีกด้านหนึ่งไปแปะติดไว้กับตู้เชื่อมไฟฟ้า เพียงเพราะอยากให้มันมีพลังเหมือนกับในโทรทัศน์ที่ดูในตอนเช้า ซึ่งเมื่อย้อนกลับมาในปัจจุบันความคิดแบบเด็ก ๆ ในตอนนั้นก็ทำให้ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานนี้ขึ้นด้วยแนวความคิดเกี่ยวกับตนเองที่ว่าหากความคิดเรื่องที่ข้าพเจ้าคิดเป็นความจริงคงดีไม่น้อยเพราะข้าพเจ้าจะได้เพิ่มพลังชีวิต พลังร่างกายที่เจ็บป่วยอยู่ด้วยโรคภัยต่าง ๆ ให้หายได้ด้วยตู้เชื่อมไฟฟ้านั้นเช่นเดียวกันกับอุลตร้าแมนของข้าพเจ้า

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๑๓ ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๕

ชื่อภาพ “Playground in my memory ๓”

ขนาด ๒๒๐ x ๑๖๐ เซนติเมตร

เทคนิค สีน้ำมันบนผืนผ้าใบ

ในผลงานชิ้นที่ห้า ข้าพเจ้าพยายามมองสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวในอู่มากขึ้น มองเกี่ยวกับสถานที่มากขึ้น หลังจากที่มองแต่วัตถุสิ่งของและพยายามค้นหาแต่วัตถุสิ่งเร้ามานานหลายเดือน เมื่อกลับไปพิจารณาผลงานตั้งแต่ชิ้นที่สองจนถึงชิ้นที่สี่ในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ข้าพเจ้าพบว่ายังไม่ได้แสดงความเป็นสถานที่ที่ชัดเจน คือยังไม่ได้แสดงให้เห็นความเป็นอู่ที่สามารบอกชี้ชัดได้ว่าเป็นอู่ซ่อมรถได้ชัดเจนนัก ในผลงานชิ้นนี้ข้าพเจ้าจึงพยายามแสดงออกถึงสถานที่รอบ ๆ ตัวมากขึ้นด้วยการค้นหาข้อมูลและค้นหารูปถ่ายในอู่ที่เป็นรูปถ่ายเก่ามาศึกษาเปรียบเทียบกับรูปถ่ายอู่ในปัจจุบัน และพบว่าเมื่อเทียบกันแล้วสภาพแวดล้อมไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก จะมีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดก็คือรถยนต์ที่เข้ามาซ่อมจะมีหน้าตาทันสมัยมากขึ้นเท่านั้น ในผลงานชิ้นนี้ของข้าพเจ้าจึงเลือกใช้ทั้งรถเก่าและรถใหม่ โดยมีรถเก่าสองคันคือทางด้านซ้ายมือและตรงกลาง รถคันตรงกลางจะเห็นว่าขึ้นขาตั้งไว้และถอดล้อออกก็เพื่อแสดงให้เห็นว่ามันกำลังอยู่ในสถานที่ซ่อม

บำรุง ตรงด้านข้างรถมีผ้าพาดไว้เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการตรวจเช็คเครื่องยนต์และให้ความรู้สึกว่ายังใช้งานไม่ได้ ส่วนด้านขวามือของผลงานข้าพเจ้าเลือกใช้รถใหม่เพื่อแสดงความเปลี่ยนแปลงของช่วงเวลาในชีวิตของข้าพเจ้า

ส่วนสิ่งเร้าความทรงจำในผลงานชิ้นนี้ข้าพเจ้าเลือกใช้ลูกบอลยางสีส้มในมือของเด็ก เนื่องจากเมื่อตอนที่ข้าพเจ้ายังเล็กนั้นผู้ปกครองจะพยายามซื้อของเล่นที่มีน้ำหนักเบา ๆ เช่นลูกบอลเป่าลมและลูกบอลยางให้เนื่องจากกลัวว่าข้าพเจ้าจะเอาของเล่นที่มีความแข็งไปขว้างหรือไปขูดขีดทำให้รถยนต์และอุปกรณ์ในอู่เสียหาย เมื่อเห็นลูกบอลยางแบบนี้ที่ไหนมักจะทำให้ข้าพเจ้านึกถึงภาพที่บ้านขึ้นมาทุกที ส่วนยางรถยนต์ก็เป็นอีกวัตถุความทรงจำหนึ่งที่ข้าพเจ้าชอบเล่นสมัยเด็ก ๆ ข้าพเจ้าจะขึ้นไปยืนบนมันและโยกแข่งกับเพื่อนและพี่น้อง หรือไม่ก็เอามากลิ้งแข่งกันว่าใครจะกลิ้งได้ไกลที่สุด จริง ๆ แล้วของเหลือใช้ในอู่จึงเป็นแหล่งของเล่นที่สำคัญสำหรับข้าพเจ้าเลยทีเดียว

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๑๔ ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๖

ชื่อภาพ “A favorite song in memory”

ขนาด ๓๐๐ x ๑๗๐ เซนติเมตร

เทคนิค สีน้ำมันบนผืนผ้าใบ

ผลงานชิ้นที่หกข้าพเจ้าเริ่มหันกลับมามองการใช้ชีวิตของตัวเองในปัจจุบันมากขึ้น มองคนรอบตัวมากขึ้น และเรียนรู้ที่จะอยู่กับโรคลมชักมากขึ้นด้วย โดยพยายามจะไม่รำพึงรำพันกับโรคภัยของตัวเองและหวลคิดถึงอดีตที่ไกลมากเกินไปนักเพราะเมื่อข้าพเจ้ามองสิ่งเร้าความทรงจำที่เป็นอดีตอันนำพาไปหาวัยเด็กมาก ๆ ข้าพเจ้าก็จะรู้สึกห่างไกลจากตัวเองและรู้สึกไม่เป็นตัวของตัวเองมากขึ้นเท่านั้น ความรู้สึกโหยหาแต่วัยเด็กจะถูกกระตุ้นโดยไม่ได้คำนึงถึงวันเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ หรือเรียกว่าปัจจุบันและอนาคตไม่อยู่ในหัวสมองอีกต่อไป ผลที่ได้รับทางจิตใจก็คือความหดหู่ ความหม่นหมองในเวลาปัจจุบัน แม้ว่าบางทีจะมีความสุขแทรกขึ้นมาบ้างแต่ก็เป็นแค่เพียงชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น การที่ข้าพเจ้าหันกลับมามองสิ่งเร้าความทรงจำที่เป็นอดีตของอีกช่วงเวลาหนึ่งจะช่วยเพิ่มความรู้สึกว่าตนเองใกล้กับปัจจุบันมากขึ้นหรือไม่ ข้าพเจ้าได้จึงทดลองกับผลงานวิทยานิพนธ์ในชิ้นที่ห้านี้ซึ่งผลที่ได้รับก็ทำให้ผลงานดูมีสีสันโดยรวมที่สดใสมากขึ้นไม่อมสีเทาหรือดำเหมือนในครั้งที่ข้าพเจ้าถ่ายทอดความรู้สึกที่อยู่ในอู่ซ่อมรถ

ในผลงาน ข้าพเจ้าได้นำเอาวิทยุเทปคาสเซทเครื่องเก่าของที่บ้านที่ผ่านกาลเวลาและการใช้งานมาหลายปีมาเป็นสิ่งเร้าความทรงจำ วิทยุเทปเครื่องนี้ถูกข้าพเจ้าใช้งานจนข้าพเจ้าศึกษาชั้นมัธยมต้นและได้ฟังเพลงมากมายทั้งเพลงที่เกี่ยวข้องกับความรัก ความคิดถึง ของวงดนตรีต่าง ๆ ผ่านลำโพงของมัน จนเวลาผ่านพ้นถึงปัจจุบันเมื่อใดที่สถานีวิทยุเลือกเปิดเพลงในสมัยก่อนก็ทำให้ข้าพเจ้าอดนึกถึงวิทยุเทปเครื่องนี้ไม่ได้ ซึ่งในสมัยนี้เทปคาสเซทก็ไม่มีใครผลิตแล้วและเหล่าเทปคาสเซทที่ข้าพเจ้าเก็บไว้ทั้งหลายจึงต้องกลายเป็นของไม่มีค่าหรือต้องกลายเป็นของสะสมไปในที่สุด นอกจากนี้ในภาพยังเห็นผู้หญิงที่นั่งอยู่บนโต๊ะรับแขกซึ่งนั่นเป็นเพียงภาพในความทรงจำส่วนหนึ่งของข้าพเจ้า ส่วนตุ๊กตาหมีที่อยู่ใต้โต๊ะและกระเป๋านักเรียนบนพื้นนั้นข้าพเจ้าพยายามสื่อให้เห็นว่าผู้หญิงคนนี้กำลังจะตัดสินใจละทิ้งความเป็นเด็กและกำลังก้าวไปสู่โลกของความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ส่วนกิริยาท่าทางของผู้หญิงคนนี้ที่กำลังทำและจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นต่อไปนั้นต้องขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ชมแต่ละคนเป็นคนตัดสินตามประสบการณ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๑๕ ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๗

ชื่อภาพ “Make up”

ขนาด ๑๒๐ x ๑๗๐ เซนติเมตร

เทคนิค สีน้ำมันบนผืนผ้าใบ

ผลงานในชิ้นที่เจ็ดนี้ข้าพเจ้าแสดงให้เห็นถึงภาพวัตถุสิ่งของรอบตัวที่ข้าพเจ้าเห็นอยู่เป็นกิจวัตรและมักจะเดินผ่านมันไปโดยไม่สนใจในทุก ๆ วัน แต่วันนึงเมื่อนำมันกลับมาพิจารณาทีละชิ้นด้วยความเอาใจใส่ หยิบมันขึ้นมาเช็ด มาถู มาล้างทำความสะอาดให้ฝุ่นที่จับอยู่บนสิ่งของค่อย ๆ หมดไป สีสันความชัดเจนของมันก็กลับมาและพร้อมจะทำให้เห็นคุณค่าในตัวของมันเองอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งหากข้าพเจ้าปล่อยพวกมันวางทิ้งไว้ทับกันนอกจากจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แล้วพวกมันก็ยังกีดขวางทางเดินซ้ำยังเป็นที่รกหูรกตาอีกด้วย เมื่อข้าพเจ้ากลับมานั่งให้ความคิดวิเคราะห์แล้วก็เห็นว่า ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าหรือคนในครอบครัวจะต้องเคยเห็นถึงคุณค่าของพวกมันอย่างแน่นอน ไม่เช่นนั้นคงไม่นำมันเข้ามาในบ้าน ดังเช่น โคมไฟที่ซีดจางในภาพนั้น ข้าพเจ้าจำได้ว่าครั้งหนึ่งมันเคยอยู่ข้างหัวเตียงนอนของพ่อกับแม่ข้าพเจ้า บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าไปเล่นในห้องนอนของท่านและมักจะไปเปิดให้มีแสงไฟออกมาด้วยหลอดไฟสีเหลืองแบบโบราณ เพราะด้านฐานของมันทำด้วย

แก้วเจียระไนซึ่งเมื่อโดนแสงไฟแล้วจะเปล่งประกายระยิบระยับราวกับเพชรเลยทีเดียว แต่ว่าตอนนี้แสงไฟเหล่านั้นได้หายไปเสียแล้วเนื่องจากกาลเวลาและฝุ่นผงที่ไปจับอยู่

ในผลงานชิ้นนี้สิ่งที่ข้าพเจ้าเลือกสรรมาวางไว้บนโต๊ะล้วนเป็นสิ่งเร้าความทรงจำที่ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงอดีตของข้าพเจ้าทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นถ้วยเงิน โคมไฟ และตะเกียง แต่สิ่งที่เด่นชัดจะเป็นถ้วยเงินตรงกลางภาพและผ้าสีเหลืองผืนใหญ่บนโต๊ะรวมทั้งภาพของผู้หญิงที่กำลังแต่งหน้าและถือกระจกอยู่นั้นซึ่งข้าพเจ้าพยายามสื่อให้เห็นถึงวัฏของความงามและสังขาร ผู้หญิงมักจะรักสวยรักงามคอยถือกระจกและแต่งหน้าได้ตลอดเวลาเพื่อทำให้ตัวเองนั้นดูดี วัตถุบางชิ้นที่ข้าพเจ้ารักข้าพเจ้าก็จะทำเช่นเดียวกันคือคอยเช็ดถูพวกมันด้วยความเอาใจใส่เช่นเดียวกับผู้หญิงที่ดูแลตัวเองไม่ให้โรยราไปตามกาลเวลา สิ่งที่ข้าพเจ้ากล่าวมาไม่ได้หมายความว่าข้าพเจ้าเห็นผู้หญิงเป็นเช่นวัตถุสิ่งของ แต่ข้าพเจ้าเพียงอุปมาความรู้สึกของวัตถุขึ้นมาให้มีคุณค่ามากขึ้นเท่านั้นว่าถ้าหากวัตถุเหล่านั้นมีจิตใจเยี่ยงเช่นมนุษย์ปุถุชนก็คงไม่ปล่อยให้ตนเองต้องโดนทิ้งขว้างให้ฝุ่นจับหรือกลายเป็นขยะอย่างแน่นอน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ ๑๖ ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชิ้นที่ ๘

ชื่อภาพ “Girl’s dreams and Snow White”

ขนาด ๑๓๕ x ๑๕๐ เซนติเมตร

เทคนิค สีน้ำมันบนผืนผ้าใบ

ในผลงานชิ้นที่แปดข้าพเจ้านำเสนอทัศนคติส่วนตัวผ่านวัตถุสิ่งเร้าความทรงจำสิ่งใหญ่นั่นคือจักรเย็บผ้า จักรเย็บผ้าตัวนี้ข้าพเจ้าได้สัมผัสกับมันมาตั้งแต่จำความได้ เนื่องจากมันเป็นของคุณย่าของข้าพเจ้าซึ่งท่านได้เสียชีวิตไปแล้ว สมัยที่ข้าพเจ้ายังเป็นเด็ก ๆ ตอนที่คุณย่าของข้าพเจ้ายัง

มีชีวิตอยู่งานอดิเรกของท่านคือการเย็บผ้า ข้าพเจ้าเห็นท่านอยู่กับจักรตัวนี้แทบทั้งวันและมีผู้คนหลากหลายที่นำชุดเสื้อผ้าต่าง ๆ มาให้ท่านทำการตัดเย็บ ชุดอย่างหนึ่งที่ข้าพเจ้ารู้สึกสนใจคือชุดแต่งงาน เพราะชุดแต่งงานในสมัยก่อนมีการตัดเย็บที่ไม่ธรรมดาทั้งซับซ้อนในการใช้ผ้า และลวดลายที่ปรากฏบนผ้า บนชุดจะมีการติดดิ้นสีต่าง ๆ ลงไปเพื่อให้ส่องประกายระยิบระยับเวลาโดนไฟส่องในงานแต่งงาน จนปัจจุบันนี้ที่ข้าพเจ้าเปิดผ้าคลุมจักรขึ้นมาเมื่อใดภาพของคุณย่าที่กำลังเย็บชุดเหล่านั้นก็ยังอยู่ในหัวสมองของข้าพเจ้าเสมอ

จนปัจจุบันเมื่อเวลาผ่านมาหลายสิบปีภาพชุดแต่งงานเหล่านั้นก็ยังอยู่ในความทรงจำ และเมื่อใดที่ข้าพเจ้าผ่านร้านที่จำหน่ายหรือให้เช่าชุดแต่งงานก็อดนึกถึงจักรเย็บผ้าของคุณย่าไม่ได้ เรียกได้ว่าจักรเย็บผ้ากับชุดแต่งงานในทัศนคติของข้าพเจ้าแทบจะเป็นสิ่งเดียวกันไป ในผลงานนอกจากจักรเย็บผ้าและผ้าลายลูกไม้สีขาวแล้วยังมีภาพของหญิงสาวและตุ๊กตากระเบื้องรูปสโนไวท์อีกด้วย หญิงสาวในผลงานกำลังนั่งเหมือนเฝ้ารออะไรบางอย่างซึ่งข้าพเจ้าพยายามสื่อให้เชื่อมโยงกับตุ๊กตาสโนไวท์ในนิยายที่ก็เฝ้ารอเจ้าชายในฝันเหมือนกันเพราะนึกสอดคล้องไปถึงความคิดของผู้หญิงเกี่ยวกับการแต่งงาน ที่เมื่อถึงช่วงเวลาหนึ่งของชีวิตก็มีความต้องการเป็นอย่างยิ่งด้วยกันแทบจะทุกคน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ ๔

สรุป

จากการศึกษาตนเองทั้งทางร่างกาย จิตใจ และความทรงจำในอดีต ทำให้ข้าพเจ้าได้รู้ว่ายังมีเรื่องราวอีกมากมายที่ยังไม่ได้รับการค้นพบและอยู่ภายในสมอง การพยายามสร้างสรรค์ผลงานจากสิ่งที่ได้รับข้อมูลเพียงน้อยนิดและไม่ปะติดปะต่อจากความทรงจำนี้เป็นเรื่องที่ต้องใช้สมาธิบวกรวมกับแรงบันดาลใจมากกว่าปกติแบบที่เคยทำมาในการสร้างสรรค์ทั่วไป แต่ข้อผิดพลาดบางอย่างก็ได้ทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาเพื่อทำงานศิลปะอย่างมีความคิดและเหตุผลมากขึ้นตามไปด้วย ข้าพเจ้าได้ใช้ข้อมูลที่หลงเหลืออยู่อย่างรอบด้านและอาศัยข้อมูลที่ได้มาโยงไปหาข้อมูลใหม่ ๆ ให้ได้มากที่สุด มีทั้งการใช้ภาพถ่ายเก่าอายุหลายสิบปี ของใช้ทั้งของตนเองและคนในครอบครัว รวมทั้งวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่จะสามารถกลายไปเป็นสิ่งกระตุ้นความทรงจำในบางส่วนได้ ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้จะทำให้ผู้ชมได้ตระหนักถึงคุณค่าและเนื้อหาทางศิลปะระหว่างเรื่องราวที่ค่อนข้างเป็นความรู้สึกและความทรงจำส่วนตัว กับเรื่องราวที่เป็นรูปธรรมทางด้านวัตถุ เมื่อสองสิ่งนี้ต้องการที่จะผสมผสานให้เป็นเรื่องเดียวกันและถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะ การประมวลความคิด ตั้งคำถาม ตลอดจนเหตุผลต่าง ๆ จึงต้องถูกนำมาใช้เป็นลำดับขั้นตอนนับครั้งไม่ถ้วนจนกว่าสมองจะสั่งงานให้จินตนาการนั้นผ่านกระบวนการต่าง ๆ ออกมาเป็นผลงานได้

แนวความคิดพื้นฐานที่ข้าพเจ้านำเสนอในวิทยานิพนธ์ชิ้นคือการระลึกถึงอดีตที่ข้าพเจ้าทำได้ยากกว่าคนปกติ อดีตของแต่ละคนมีที่มาแตกต่างกัน ความรู้สึกต่ออดีตที่มีก็ย่อมแตกต่างกันออกไปด้วย แต่สิ่งที่มีความหมายในอดีตอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญคือตัวตนของเราในปัจจุบัน การพยายามสำรวจมองดูตัวเองในปัจจุบันบางทีอาจทำให้เห็นอะไรบางอย่างที่ซ่อนอยู่ แต่เมื่อเราลองมองลึกลงไปสำรวจสิ่งที่มีคุณค่าของบุคคลรอบข้างออกมาเป็นจุดเด่นในการมอง บางทีก็อาจทำให้ภาพในอดีตของบางช่วงเวลาที่สวยงามในชีวิตเราย้อนกลับมาเป็นภาพให้เรามีความสุขในการใช้ชีวิตต่อไปให้เห็นได้เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวันที่

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กองบรรณาธิการ. “สีบำบัด.” สมุนไพรเพื่อสุขภาพ (HERB FOR HEALTH). ๗, ๗๕ (มีนาคม ๒๕๕๐) : ๓๖-๓๘.

กองบรรณาธิกา. “ผักผลไม้หลากสีหลายคุณค่าอาหาร.” ใกล้หมอ ๓๒, ๒ (กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗) : ๗๐-๗๓.

ชัยพร วิชาวุธ. ความจำมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

เดโช สวนานนท์. จิตวิทยาทั่วไป. พระนคร : โรงพิมพ์ทำปกเจริญผล, ๒๕๑๙.

บรรจบ กำจัด. “Color Therapy ศาสตร์แห่งสีเพื่อการบำบัดโรค.” ชีวจิต ๙ (๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙) : ๕๘-๖๒.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). ราชบัณฑิต พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุดคำวัด. กรุงเทพมหานคร : วัดราชโอรสาราม, ๒๕๔๘.

อุบลรัตน์ เพ็งสถิต. ความจำมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๕.

ภาษาต่างประเทศ

Hobbs, Robert. Edward Hopper. New York : Harry N. Abrams Inc., 1987.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ศูนย์วิทยทรัพยากร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายรณชัย กิติศักดิ์สิน

ที่อยู่ ๒๑๒/๓๕ ซอยลาดพร้าว ๑๐ ถนนลาดพร้าว แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐๘๑-๓๔๑๐๙๐๙

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๓๕ โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๙ มัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๔๕ สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปบัณฑิต ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๕๑ ศึกษาต่อระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประวัติการแสดงงาน

พ.ศ. ๒๕๔๕ Art Thesis Exhibition นักศึกษาคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๔๕ นิทรรศการภาพพิมพ์ “Massage on Exchange Exhibition between Tama Art University and Silpakorn University

พ.ศ. ๒๕๔๘ ศิลปกรรม Toshiba “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ครั้งที่ ๑๗

พ.ศ. ๒๕๕๒ นิทรรศการภาพพิมพ์ “DO YOU REMEMBER THE TIME WHEN WE WERE HAPPY TOGETHER?” at Prakorb Art Gallery

พ.ศ. ๒๕๕๓ ศิลปกรรม Toshiba “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ครั้งที่ ๒๒

พ.ศ. ๒๕๕๔ นิทรรศการ “เส้นทางสู่ศิลปะ” The way to art (Thesis Exhibition) ของนักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาจิตรกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ หอศิลปวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร